Жіночий Світ

K.A.

WOMAN'S WORLD

Ч. 3 БЕРЕЗЕНЬ 1958

ЖІНОЧИЙ СВІТ

Рік IX Березень, 1958 Ч. 3

Видає Організація Українок Канади ім. Ольги Басарабової.
Редагує редакційна колегія.
Всю кореспонденцію й передплати висилати на адресу:
"WOMAN'S WORLD"
Box 791 Winnipeg, Man., Canada
Ціна одного числа — 35 ц.
Річна передплата в Канаді, в ЗДА й інших країнах $3.50, піврічна $2.00.
Річна передплата в Англії і Австралії 1½ ф. штерл.
Редакційна колегія застерігає собі право скорочувати рукописи. Рукописів не звертаємо.

Друком "Нового Шляху",
184 Александер Ав., Вінніпег, Ман.

WOMAN'S WORLD

Vol. IX March, 1958 No. 3

Published by the Ukrainian Women's Organization of Canada.
Edited by Editorial Committee.
Correspondence and subscriptions should be addressed to
"WOMAN'S WORLD"
Box 791 Winnipeg, Man., Canada
Single copy — 35 c.

Yearly subscription in Canada, U. S. A. and other countries — $3.50
Half year subscription — $2.00
Yearly subscription in Great Britain and Australia — £1½.

Printed by the New Pathway,
184 Alexander Ave., Winnipeg, Man.

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL, Post Office Department, Ottawa.

ЗМІСТ

Обгортка Катерини Антонович

ПРЕДСТАВНИЦТВА "ЖІНОЧОГО СВІТУ"

АНГЛІЯ:
Federation of Ukrainians in Great Britain
78, Kensington Park Road
London W. 11, England

ФРАНЦІЯ:
Mme Nina Kovalenko
5 Gasnier Guy
Paris 20
France

АВСТРАЛІЯ:
Mrs. Ivanna Durbak
489 Melbourne Rd.
Newport, Vic.
Australia

ЖІНОЧИЙ СВІТ

РІК IX | БЕРЕЗЕНЬ, 1958 | Ч. 3 (99)

С. ВОЛОШКА

ЛИСТ

В синій коверті з гервоними марками
Лист найдорожгий від дарів усіх
Вістку приносить він ранніми ранками
З рідного краю по хатах гужих.

Скільки листів таких в кожнім мешканні
Бережно криється в тайних місцях!
Скільки гуття вони родять в скитанні
Е спраглих в розлуці, зболілих серцях!

Там на папері простому лінійному
Синім горнилом в коротких рядках
Світ розкривається й все, що омріяно
В довгих, сумних, безпросвітних роках...

Як доторк життя, як явлення святині,
Як радість оновлення страгених днин,
Приходить так вістка листом з України
І повниться серце горінням новим...

Підводить до неба заплакані огі
Батько розлугений з родом своїм,
Слізьми зливають безсонії ногі
Діти загублені в світі гужім...

І пристрасно лине молитва до Бога
Із серця розбитого жахом війни:
Ласка, щоб сповнила долю убогу —
Бог дав дождати — вернуть з гужини!

ДО СОРОКЛІТТЯ

Проминули святкування сороκліття Української Державности, що відбулися в місяці січні ц. р. з такою величавістю в Канаді під патронатом Комітету Українців Канади при участі високих достойників, на чолі з прем'єром-міністром Канади, Джаном Діфенбейкером і його достойною дружиною. Проминають і святочні академії та концерти, присвячені українським героїням, що відбувались у лютому місяці, а подекуди ще й у березні. Та не проминула та висока і свята ідея, що створила нам таку радісну, хоч і короткотривалу подію, історичну дійсність — відновлення незалежности української держави, проголошення Української Народньої Республіки. Саме й ця висока свята Ідея освячена численними жертвами українського народу, жертвами і його вірних дочок, славних і незабутніх відомих і невідомих українських героїнь і щирою та відданою працею незліченних працівниць на національно-громадській ниві.

Як далеко сягає пам'ять українського народу, так далеко бачимо, що на визвольному шляху прямували поруч своїх чоловіків також і жінки, разом з ними клали і свою цеглину праці у визвольнім змаганні. Чи ж можна про всіх писати? На сторінках "Жіночого Світу" вже нераз була згадка про тих, що найбільш відомі, про тих, що полягли на полі слави, про тих, що згинули у ворожих тюрмах і концтаборах, про тих, що розчавлені колесами танків найбільшого ворога не тільки України, але й усього світу.

У крові українського народу, у крові також і його вірних дочок скована далі самостійність Держави Українського Народу, але не скована його душа, не знищена ідея цієї держави, не зламана воля і завзяття далі змагатись за неї. Під знаком святкування сороκліття світлої сторінки в історії українського народу, під знаком вшановування пам'яті сотень тисяч жертв за створення цієї події ми стоїмо далі міцно і твердо на своїх позиціях та сміливо глядимо в майбутнє. Перед нами дальша боротьба, дальші численні жертви. Ми свідомі того. Але народ, що змагається за волю, мусить її осягнути.

Завдання української жінки в цьому майбутньому змаганні не менше як було в минулому. Не менше завдання і української жінки-еміґрантки, про що ми часто згадуємо на сторінках нашого журналу. Виконаймо ж його гідно, не посоромім імен тих, що досі їх згадуємо з таким пієтизмом. Віддаймо всі частину праці на будову власного храму, бо як сказав наш пророк-геній Тарас Шевченко, що його пам'ять вшановуємо цього місяця, тільки "в своїй хаті своя правда і сила і воля".

І. БОДНАРУК

Шевченко і рідномовні обов'язки

Діямант дорогий на дорозі лежав, —
Тим великим шляхом люд усякий минав,
І ніхто не пізнав діяманта того.
Йшло багато людей і топтало його.

Цією гарною поезією дуже влучно висловив Володимир Самійленко ролю Шевченка в розвитку української літературної мови й заслуги Шевченка для української культури. Бо тим дорогим діямантом, що лежав у пилу на шляху, було не що інше, як наша українська мова, тоді ще мова закріпощених і затурканих селянських мас, мова мужиків, погорджуваних усіма. А тою людиною, що піднесла діямант з пилу і вклала в нього всі свої творчі сили, щоб його обчистити й обробити, був ніхто інший, тільки наш найбільший поет і геній народу, Тарас Шевченко. І на злість ворогам, які глузували собі з нашої мови, називали її мовою хахлів, мовою, якою не можна висловити глибоких думок і ніжних почувань, українське слово в устах Шевченка і в творах нашого Кобзаря засяло як ясна зоря, як дорогий алмаз.

Тому, коли ми сьогодні поглянемо на столітній розвиток нашої літературної мови й коли собі усвідомимо ті вершини, на які вона впродовж стокільканадцяти років встигла піднестися завдяки Шевченкові і його наслідникам, то з одного боку повинно в нас зродитися почуття національної гордости, з другого боку почуття вдячности для Шевченка, творця нашої літературної мови й нової доби в українській літературі. Він же своїми творами дав доказ, що в українській мові можна творити поетичні перлини всесвітнього значення. Він увів українську мову в сім'ю тих мов, що видали найбільших геніїв на полі літератури.

Як любив Шевченко свою рідну мову і як розумів він свої обов'язки супроти рідної мови, хай скажуть деякі уривки з його творів і листів. У Передмові до "Другого Кобзаря" в р. 1846 писав поет: "Великая туга осіла мою душу. Чую, а іноді й читаю: ляхи друкують, серби, болгари, чорногори, москалі, — всі друкують, а в нас ані телень, неначе всім заціпило. Чого це ви так, братія моя? Може злякалися пошествія иноплеменних журналістів? Не бійтесь, собака лає, а вітер несе. Вони кричать, чом ми по-московськи не пишемо? На москалів не вважайте, нехай вони собі пишуть по-своєму, а ми по-своєму. У їх народ і слово — і в нас народ і слово. А чиє краще, нехай судять люди. Вони здаються на Гоголя, що він пише не по-своєму, а по-московськи, або на Валтер Скота, що й той не по-своєму писав. Гоголь виріс у Ніжині, а не в Малоросії, і свого язика не знає; а Валтер Скот в Единбурзі, а не в Шотляндії, а може, і ще було щонебудь, що вони себе одцуралися!"

У вступі тієї ж Передмови помістив Шевченко мотто з Грибоєдова, яке пророчисто вказує, що Шевченко розумів як слід свої рідномовні обов'язки й бажав, щоб українська мова перестала бути мовою тільки селян, але щоб об'єднала всі шари українського суспільства. Ось те мотто з Грибоєдова:

Воскреснем лі каґда от чужевластя мод,
Чтоб умний, добрий наш народ
Хотя по язику нас нє считал за іностранцев.

Коли російський письменник Грибоєдов мусів нарікати на верхівку російського народу за те, що вона в щоденному житті говорила чужою мовою, а помітувала своєю, щоб відрізнитися від простих мас, то куди більше причин нарікати мав наш Шевченко, бо наша верхівка скрізь і всюди тоді, якщо не говорила французькою мовою, то приймала мову москаля за свою рідну.

Те явище українського життя вважав наш поет найсумнішим тавром московської влади в Україні, тому болем і гірким жалем просякнуті його слова, коли він думав про українських перевертнів:

Україно! Україно! Оце твої діти,
Твої квіти молодії, чорнилом политі,
Московською блекотою у чужих теплицях
Заглушені. Плач, Вкраїно, бездітна вдовице!

Московські шовіністи не могли простити нашому поетові, що він писав "хахлацьким наріччям". Українська мова його творів обурювала не тільки Висаріона Бєлінського, того самого критика Бєлінського, якого сьогодні московські большевики називають великим другом Шевченка. В листі до Григорія Тарновського, писаному 25. 1. 1843 р., Шевченко, згадуючи про глузування з нього петербурзьких критиків-москалів з приводу "Гайдамаків", писав: "Нехай я буду і мужицький поет, аби тільки поет".

Дорожив Шевченко своєю рідною мовою й цінив усіх тих наших людей, що не цуралися української мови і в щоденному житті користувалися нею. Тому теж свою найбільшу поему "Гайдамаки" присвятив він Григоровичеві, що його у вступі до поеми назвав своїм щирим, хоч нерідним, батьком. Подаючи коротку характеристику Григоровича, каже Шевченко про нього:

А до того душа щира, козацького роду,
Не одцурався того слова, що мати співала,
Як малого повивала, з малим розмовляла.
Не одцурався того слова, що про Україну
Сліпий старець, сумуючи, співає під тином.

* * *

Стокільканадцять років минуло вже, як Шевченко дав нам свого "Кобзаря" й написав

Р. В.

ЧЕРВОНИЙ КОЛІР

(З ПРАЗЬКИХ СПОГАДІВ)

Пишучи якийсь нарис, я згадала була про Дарію Віконську, авторку дуже цінної ідеологічної книжки, що вийшла в 1935—1936(?) у Львові.

Признаюся, що моя анемічна пам'ять ані не зберегла назви книжки[1]), з якою прийшлось, як звичайно, ознайомитися наспіх. Але в пам'яті зберігся трохи зміст. І тут треба було б відкликати, що книжка говорить про "героїчну людину", щоб не відстрашувати декого від неї, та й це не було б згідне з правдою. Насправді, книжка говорить про українську людину. Тільки може тепер у нашому світі мені несамохіть поплутались маштаби (виміри) і розміри.

Тож перепрошую світлий Дух авторки та шановних Читачів і справляю: не героїчна, а українська людина.

Про Віконську не згадати ніяк не можна. Її книжка така важна для нас і для нашої молоді як формуючий чинник! І дуже пильно було б її... Тут я зупиняюсь і не знаю як далі, щоб не діткнути світлої пам'яті якимсь "допрошуванням". Це не згідне було б з вченням авторчиним, де гідність людини ставилась на перше місце, де вщіплювалась ієрархія вартостей. І це не згідне було б з її вірою в українську людину.

Зупиняюсь я і ще з одної причини, а то щоб не наштовхнутися на наші "гуртківські" чи "парафіяльні" і ще там якісь перерікання (мовляв, то не нашого гуртка справа, а такого то; або: то хай собі роблять католики, бо авторка католичка, чи навпаки. А я навіть не знаю, якого релігійного визнання була Д. Віконська. І, про мене, хай би була і будисткою, аби не чужою по національній душі: однаково це не збило б з етичної високої вартости її твору). Віконська писала для нас усіх, вкладаючи у свій твір і великий талан, і глибокі знання, і цілу душу.

Таких "гуртківських", "парафіяльних" розходжень, як ми маємо тепер, не було до Другої Світової Війни. Наше жіноцтво вміло співпрацювати і не було жадних "кардинальних" розбіжностей, навіть згадки не було про "партійність", хоч і були свої окремі політичні переконання чи симпатії".

І, не дивуйтесь, що я за стільки років тут ніяк не могла второпати, що напр. "Об'єднання Українських Жінок" це зовсім не "Союз Українських Жінок", аж, нарешті, за кількамісячне перебування в Канаді моїм інструкторкам якось це вдалось втовкмачити мені. Та все одно, навіть під загрозою прослинути "мудрою, як стовп", це ніяк не тримається моєї голови. І під тим усім мені визирає... — цур і пек! — бодай і не згадувати в хаті.

А ще з Праги така віра зросла була в наше жіноцтво! Гадалось — ось дай лише гетьманську булаву пані Зінаїді Мірній (з цього не випливає приналежність її до Гетьманського Руху) — чи ж не змогла б бути головою держави? — А ще й як! І сановита, і мудра, і вміє з кожним повестися, і поставити на своєму не з якоїсь "жіночої примхи", не з якоїсь "людської слабости", а з державницького розуму.

А пані Мартос — то принаймні перо генерального писаря. А пані Лотоцькій —. А пані Щ......ій —. А пані Антонович —. А пані С.......о —. А пані Садовській —...

1) "За силу і перемогу" — Ред.

у нім для нашого народу свої безсмертні заповіти. Здавалося б, великий це шмат часу й повинен він вистачати, щоб заповіти національного поета ввійшли в жили й кров усіх українців. На жаль, не так воно є. Хоча стільки років уже виховує нас Кобзар, а скільки то ще українців не засвоїли собі його головного заповіту, що ляг в основу життя й творчости нашого Пророка, заповіту, який наш Шевченко виразив словами: "Свого не цурайтесь. Бо хто матір забуває, того Бог карає". Впала тюрма народів, царська Росія, залишилася по той бік від нас ще лютіша тюрма, большевицька, а скільки ж то українців по цей бік залізної занавіси компромітують нас ось тут на чужині, цураються рідного слова, а залюбки вживають між собою чужої мови. Чи мають право ті люди сказати про себе в роковини Шевченка, що вони теж шанують пам'ять Пророка і здійснюють його заповіти?

Вшановуючи щороку пам'ять Т. Шевченка — це ще не все. Нашого Кобзаря краще вшануємо, коли будемо поступати в житті так, як він навчав, коли передусім виконаємо наші обов'язки супроти рідної мови, коли пам'ятатимемо, що кожне слово, сказане не по-українськи, це видаток з української народньої скарбниці. Треба пам'ятати, що мова це найбільша й найкраща ознака нації, й українці, що знають свою мову, а не хочуть нею говорити, не є щирими українцями.

Українські жінки, зокрема матері, що вперщу чергу відповідальні за навчання мови своїх дітей, повинні гідно виконати свій обов'язок супроти рідної мови — так як учив наш Великий Кобзар, Тарас Шевченко.

Повна Гетьманська Рада. І ніяких там "гуртківських" і "парафіяльних" чвар, а ще й тих "партійних" на радість і добро всім нам, і на славу таки "жіночого розуму".

Ба, минулося. Вже багатьох цих особистей нема в живих.

Щоб дати хоч будь-яке уявлення про тих жінок, дещо подам з особистих переконань "на власні очі".

З. Мірну, її мудрість, розважність, організаційний хист респектувала уся наша (і жіноча, і чоловіча) еміґрація. Не було такого, щоб хтось із жінок мірявся з нею в проводі, чи казав хай би й тихцем щось, ось як: — Куди там їй до мене!

Раз мені УЖС (Український Жіночий Союз), якого жартома прозвали "Ужас" — по-російському "ужас" значить "жах" — а прозвали чоловіки за те, що чей не в кожної членки добачали "мужеські штани" чи то пак "мужеський розум") замовив зробити портрет Марка Вовчка.

Я, невдоволена своїм першим портретом із популярних народницьких образків Вовчка, зробила її, як "сфінґу" (так пізніше, пишучи про неї, назвав її й Домонтович), завдавши собі труду вишукати її рідкісну знімку з часу перебування в Парижі. Справді, на тій знімці, в мережаному головному уборі, вона мені нагадувала сфінґу з гривою. Це додавало поштовху до надхнення: представити її зовсім в інакшому вигляді, не за народницьким трафаретом.

Дуже модернізувати не приходилось, бо призначення портрету за словами пані-голови було: "популяризувати наших визначних жінок".

А знаючи "смак" нашої публіки, я для показу на кожен випадок принесла таки і свій перший портрет, хоч мій власний мистецький критерій давав безсумнівну перевагу другому. Було тут і бажання випробувати оцінку Мірної: ану, як із цього вив'яжеться "Наймудріша"? Я сумнівалась в її оцінці, знаючи відсталість нашої (та й не тільки нашої) найосвіченішої та найкультурнішої верхівки в мистецьких проблемах, якщо це не були мистці чи знавці мистецтва.

На моє, ніби то байдуже — "Прошу вибрати!" — пані-голова пильно подивилась на ті два портрети, так ніби то її щоденне зайняття було оцінювати мистецькі праці, і — на моє здивування — звернулася за вирішенням до присутніх (це відбувалось під час обіду в їдальні УЖС).

Ясно, публіка вибрала знайомий, "освячений традицією" перший портрет Вовчка.

От дійсно мудра! Вона забила нараз двох зайців: скинула з себе відповідальність за вибір і задоволила публіку.

Хоч і як це мене ошелешило і пригнобило (іноді буває "без надії сподієшся"), — я спромоглася та й не без "шпильки" сказати п. Мірній: — "Подивляю, Madame, ваш Соломоновський Суд!" Вона чемно подякувала за

Зінаїда Мірна

признання, легко вклонившись і всміхнувшись.

Так я і не довідалась про її власну оцінку. Але пізніше, коли я іноді бувала в неї, — книжки з її поличок говорили не про "легку жіночу лектуру", а мистецькі образи на стінах, а розмови на різні теми доповнювали її широко-культурну особистість.

Лише в двох річах п. Мірна "грубо" помилилась, а то: громадячи в банку прибутки УЖС і в своїх останніх політичних прогнозах.

Щодо першого, то це, здається, наша загальна слабість. Адже в Новому Світі вже це кожен знає по собі: варто вкласти доляр, як уже кортить додати тисячку, хоч і треба було б конче витратити і на це, і на те, і на інше. Тож може тут і не можна брати так за зле ту національну рису в Мірній, тим більше, що адже йшло про громадські гроші, а не свої. Хоч і то правда, що громадські потреби актуальніші, їх не можна відкладати "до Страшного Суду". А що пропадають по-дурному вклади, — це в нас завжди бувало, то ж не первина.

Щодо прогноз: коли я, повернувшись з Мюнхену під страшним бомбардуванням американців — тоді дослівно горіло небо й земля, а під нами (по дорозі назбирувалось багато всеможливих пасажирів, бо вже потягом ніяк не далось їхати: залізничні шляхи були розторощені до щенту), згоріло кострищем аж дев'ять вантажних авт, — я, виголодніла, обшарпана, ледве жива, попала, як то кажуть, "з вогню та в полум'я" — в "народню революцію" та тріюмфальний в'їзд большевиків.

Мірна, завжди дуже пильно слідкуючи за політичними подіями, запевнювала всіх, що побоюватись нема чого. Американська армія стоїть у Плзені та ось-ось також увійде до міста. Влада і порядок якось усталиться неза-

баром на правах 4-ох партнерів. Большевики не посміють показати в Европі своє справжнє чортове обличчя.

От дитяча наївність, правда?

А хіба це розважання не було логічне?

Хто ж підозрівав таку дурноту в янків, хто брав під сумнів "політичний геній", запідозрював простодухість немовляти Рузвелта та й такого мудрого Чорчила? Хто знав про таємний договір в Ялті?

Айзенгавер за наказом зверху стояв собі та стояв собі в Плзені, громлячи суходіл, а "доблесная армія" Конєва під американським прикриттям ішла собі поволеньки без стрілу і, заздалегідь "собі на умі", хапала всі трофеї, всі досягнення науки, науковців, машини, цілі фабрики зброї і т. д., і т. д. Накладала непосильні воєнні контрибуції, заводила свій лад, наводила панічний жах, розправляючися з "контрою" і з "неконтрою".

Тим часом американці завдали собі на кілька років праці наперед знищити в Західній Німеччині те, що ще не знищили бомби, а то — збройні склади, заводи, "щоб і духу не було по фашизмові", та щиро приятелювали з "побратимами-кампанійцями".

* * *

Який жаль! Та "Наймудріша" померла в лічниці. А з нею за моєї пам'яті окупанти поводились ще "в рукавичках" (може тому, що вона мала чеське громадянство[2]), тільки брали на допити і тільки но до неї приходили "в гості" совєтські майори ніби то знайомитися з історією української еміґрації. Але знаючи непохитну розвагу п. Мірної, знаючи, що в першу чергу, після поквапного закриття кордонів, большевикам ішло про те, щоб навести терор і грабіж, а в п. Мірної були не аби які скарби, свої та громадські...

* * *

Пані Мартос не дали спокою навіть на смертній постелі. До допитів брали її напівживу, на ношах. А вона трималася з такою гідністю, з такою зневагою до "азіятських варварів" і до самої смерти!

Я бачила власними очами, якою тремтячою отарою поводились у в'язниці міцні, як дуби, здорові чоловіки і то різної національности. В глибоких льохах я чула на свої вуха з яким скотячим ревом поривались вирватись присуджені до розривної кулі, як вони обіймали і цілували ноги катам. Від реву волосся ставало диба. Душу заливала аж до нудоти, огида: як можна отак стратити "людське обличчя"? Під афектом, щоб не чути і не бачити того всього, хотілось за всіх перебрати екзекуцію, піти на найгірші тортури.

Пані Мартос і при смерті (правда, її не тягли до льохів, тільки на допити) не страчувала ясного розуму, сарказму, енергії врятувати щось, помогти комусь. У той час, коли багато з наших у панічному страху навести на себе хоч би найменше підозріння, боялись пустити когось і на поріг, а що вже казати про того, хто "встав з мертвих", побувавши в дев'ятому колі Дантівського пекла! Того минали десятою вулицею. Та, на хвалу Небесам і несмертельній людській душі, — не всі, не всі!

Марія Мартос

Це п. Мартос, дочувшись про моє становище, післала нагального післанця, покликала до себе і прошепотіла між розмовою "про погоду" (з того можна було догадатись, що над нею був надзір ще й над ліжком) кілька таємних слів, які мені вможливили вирватись із сатанинського червоного царства. Ще й допомогли, як не реально, то морально 500 чи 400 чеських корон із заповіту Є. Вирового (він, мабуть, передчуваючи свій кінець (самогубство), заповів був велику суму "для культурних діячів").

Із зовнішнього вигляду п. Мартос не можна було гадати про смертельну неміч. Та й тільки пуста, "офіційна" розмова, жадне розпитування про мої "походеньки" в льохах і ще дещо насторожували і заставляли кинути хоч раз оком на опікунок хворої, що швендялися по кімнаті, щохвилини то входячи, то виходячи. Здається, п. Мартос напочатку візити для ознайомлення сказала, що це опікуються нею "свої". Я подумала "кревні" та заспокоїлась, що хоч є кому подбати про хвору. Але поіменно не було представлено і раніше я нічого не чула про свояків. Із того виникав болючий сумнів, який пізніше все мучив: чи та "опіка" над п. Мартос була насправді опікою?

Але вигляд хворої не заповідав нічого страшного. Вона ніби вся палала живим вогнем. Чи може це була туберкульозна гарячка? Її гарні чорні очі кидали блиски, уста кривились у насміху. Над ким? Над довкіллям, що обіймалося з "братами", чи то вже зачаїлося тихцем по домах, як у мишачих норах?

Я не в стані була зупинятися над тим. Не могла сприймати більше болю, ні радощів, ні страху. Тільки й того, що ніяк не могла зно-

2) Та це й залежало під яку руку попала якась частина Праги: чи під "українську" чи під московську армію.

сити червоного коліру, що плутався з "Червоним сміхом" Андрієва, (книжкою, що вийшла напередодні Першої Світової Війни). І це не я, це п. Мартос, це ще дехто, хто штовхнув мене автоматом за "залізну заслону".

Те знечулення до страху додало одчайдушности ще раз повернутися до Праги тільки задля слабкої надії намовити до виїзду пані Олесь і пані Ш. З першою, властиво, це була безнадійна справа: з хворими ногами вона не могла "проскочувати" так, як я зі своєю хворою ногою, затиснувши зуби. Їй ані не було змоги добратися за кілька кілометрів до двірця. Адже всюди ще "для показу" стояли барикади й патрулі, щоб кричати світові: — Ми також воювали!

З п. Ш. не вдалось — через її панівний страх попастись уже на дорозі, чи на двірці, де була пильна контроля, або в Ростоках, де був кордон совєтсько-американських зон.

При повороті, коли, пропустивши два потяги, за третім вдалось таки чудом "проскочити", я побачила, хоч це для мене не була вже дивина, що звірствам уже большевицьких учнів нема меж, і що є таки ще щось, що може настрашити не тільки знечуленого до всього, а й мертвого.

Добре, що п. Ш. не відважилась: вона не видержала б тих видовищ. Я досі не маю сили розповісти про це. До того: її панічний страх і брак сприту повестися вміло з "заячими душами" — наперед прирікав на невдачу. А я вже в тому набула не будь-яку правність. Ані не вгадали б ви, що мені тут помогло! Згадка з благословенного дитинства: щоб напудити привидів, треба самому перебратись на привида.

* * *

Незабутня, дорога пані Мартос!

Я завжди мала велику симпатію до неї. Ніколи цього не виявила їй. Але я певна, що вона відгукувалась тим же.

Ще в Україні, як переказували, жартома казали: "То не Мартос мініструє, а пані Мартос". "То не він вирішує, коли треба закінчувати надзвичайне засідання, а його пані".

Вже в Празі сам професор щиро сміявся з тих дотепів, але й не заперечував. У тому, напевно, проявлялось його лицарське відношення до жінки взагалі та пошана до неї. В їхньому домі таки верховодила пані. Але це було дуже гармонійно й весело. Можливо, не обходилось без якоїсь інспірації з боку "слабої половини". А що вона своєю рукою переписувала наукові праці свого чоловіка — це я бачила сама. Знаємо, скільки то жіночого вкладу було чи не всюди й не тільки з інспіраціями та переписуванням. Але про це пишу не з тим, щоб викликати якісь опудала "суфражисток", чи що, а щоб на тих прикладах наших сучасних жінок, ще живих у пам'яті, які й не претендували на "визначних", а таки були ними, — жінки перейнялись повагою самі до себе, і намагались підіймати свій загальний рівень, освітній та етичний. А про той дійсний рівень нема чого замовчувати і самим собі підхлібувати. (Адже від того не станемо мудрими, а навпаки).

"Шпигала" моя приятелька кого попаде. А коли бувало й мене чимсь допече, то я, стративши респект перед її просивілою головою, "від серця "обзивала її "Ужасом" або замовчувала насильно в обіймах, і ми обидві заходилися сміхом. І цей сміх був її признанням до вини.

В неї була великориса, шляхотна, якась "артистична" вдача. Гарячий темперамент, непримиримість зі злом.

Я не можу сказати за що саме я її так любила. І подумайте но: ніколи не сказати їй про це! Тільки востаннє я мовчки притулила уста до її блідого обличчя і прозорої руки.

* * *

Дарію Віконську я не знала особисто. Тільки перечитавши її книжку, дуже зацікавилась нею.

Психологи кажуть, що з кожного твору визирає обличчя автора. Ця ідеологічна книжка наповідала б багато чого про велику культуру, широкий авторчин світ ідей, глибину думки.

Написати ідеологічний твір, а ще й не під вузьким суспільно-клясовим чи груповим поглядом, — дуже тяжке завдання. У нас це одиничний випадок, щоб іделогом була жінка. Хіба в нас могла б ним бути Леся Українка зі своєю широтою, глибиною, зі своїм "мужеським розумом". Але Леся — й геніяльний мистець, і вона воліла давати свою ідеологію в поетичних, прозаїчних і драматичних творах.

Поза Лесею не було б нікого. Наталена Королева, хоч і яка подивугідна зі своїм капітальним знанням давніх і сучасних культур, мов тощо, — гадаю, не змогла б бути через свій занадто пристрасний "циганську-еспанський" темперамент і свою чужу (не українську), "европейсько-середньовічну" душу, що позбавляє Королеву об'єктивности і "затемнює" іноді ясний глибокий розум. А саме: насаджує "комплекс" — сукупність якихсь предвзятих наперед ідей, яких не вона веде, а, навпаки, вони ведуть її.

Про долю Д. Віконської я дочулась уже в таборі в Німеччині від її близької та відданої приятельки, Т. Галущинської. Ніби Віконській в останній момент перед приходом большевиків якимсь чином удалось виїхати зі свого маєтку під Тернополем і добратися до Відня. Але при окупації Австрії, вона, хвора, без гроша, не в силах дати собі сама ради, щоб уникнути большевицьких тортур, закінчила самогубством, кинувшись із вікна.

Про страшний червоний світ у Відні можете судити з попереднього короткого празького опису. В Празі також не один із наших культурних діячів вибрав самогубство. Чи вдалось Д. Віконській щось із своїх праць вивезти, чи хтось перебрав духову спадщину по ній — вістка нічого не каже.

Є. МАСТИКАШ

МОЖЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО ВІДДІЛУ НА ВСЕКАНАДІЙСЬКІЙ ВИСТАВІ В ТОРОНТО

Кожного року відбувається в Торонто Всеканадійська Вистава на виставовій площі і минулого року також вона відбувалась у часі від 23-го серпня до 7-го вересня. Та минулого року вона відрізнялась від усіх попередніх, бо був окремий будинок канадійських жінок і їхніх організацій, в якому була влаштована окрема вистава жіночих ручних робіт з різного роду ділянок, що цікавлять жіноцтво.

На особливу увагу заслуговували різьблені колекції і ручно виконані роботи частин жіночого одягу.

При цьому треба звернути увагу, що було багато приватних колекцій різних ручних робіт деяких національних груп. Увагу звертала збірка деяких українських ручних робіт і кілька вишивок, але яке ж було наше здивування, що вони були поміщені під назвою "Румунія". Безперечно у вишивках чітко можна розпізнати буковинські мотиви, але що з того, назва чужа і це йшло на чужий рахунок.

Напис під загаловком указував, що це є приватна збірка. Значить, що коли можна було подавати приватні збірки й подавати назву країни чи держави, тоді такі самі можливості, або й ще більші має наше зорганізоване жіноцтво чи то в Організації Українок Канади чи в жіночому Відділі КУК, але їх дотепер не використовується. Не хочу тим нікому звертати уваги, що дотепер не використано тих великих пропаґандивних можливостей для українського мистецтва й культури та взагалі для пропаґанди української справи. Але хочу підкреслити те, на що — на жаль — дотепер не звернено уваги в нашій пресі на зорганізування спеціяльно для виставки українського відділу з ділянки українського мистецтва, вишивок і ручних робіт. В кожній майже українській родині є принаймні бодай кілька гарних стилевих вишивок чи різьблених речей і їх можна легко фахово посортувати і зробити справді мистецьку виставку.

Для прикладу хочу згадати, що минулого року з початком місяця серпня відбулась Пластова Стріча на пластовій оселі Ґрефтон, де виступали дівчата-пластунки в прекрасних народніх українських одягах всіх областей України. Самі пластунки і їхні мами вишивали по кілька місяців і працювали над викінченням згаданих одягів. Із самих тільки тих одягів вже можна створити один гарний відділ на Всеканадійській Виставі, вистачить тільки зорганізувати й зібрати це все разом. Коли про це згадую, то мушу завважити, що ми українці на терені самого тільки міста Торонто маємо багато такого матеріялу великої мистецької вартости, що може зовсім добре й гідно репрезентувати нас як високо-культурну окрему національну спільноту на Всеканадійській Виставі кожного року. Тому найвища пора вийти на ширшу загально-канадійську арену й робити корисну пропаґанду для української культури й мистецтва і для пропаґанди української справи.

Слід взяти до уваги, що кожного року Всеканадійську Виставу відвідує понад 2 мільйони вісімсот тисяч осіб і то не тільки канадійців, але також гостей із З'єднаних Держав Америки та інших держав. Отже є справді великі пропаґандивні можливості для цілої етнічної української спільноти. Безперечно, що саме влаштування українського Відділу можна получити із відповідним пропаґандивним виданням у формі маленької брошури в англійській мові для відповідного пояснення чужинцям відвідувачам. У самому виданні можна багато вияснити і правильно насвітлити питання нашої високої тисячолітньої культури, мистецтва і т. п.

Щоб відповідно поставити справу, це може перейти спроможності Організації Українок Канади, але не треба з цього резиґнувати, бо тоді ОУК повинна дати добру ініціятиву й виступити з нею перед іншими українськими жіночими організаціями і притягнути до праці всіх осіб доброї волі. Ми ж маємо в Торонто жіночий Відділ КУК. Це було би вдячне поле до виявлення спільної праці всіх жіночих українських організацій міста Торонто. Це тим більше, що цього року на Всеканадійській Виставовій Площі збудовано окремий жіночий будинок і в ньому під час вистави створено окремий павільон жіночої канадійської вистави.

Подаю заздалегідь цих кілька думок під увагу читачкам "Жіночого Світу" й радо привітаю завваги на порушено тему.

ПІДТРИМАЙМО КАПЕЛЮ БАНДУРИСТІВ

Як відомо, Українська Капеля Бандуристів плянує вибратися восени ц. р. в концертове турне по Европі, щоб своїми мистецькими виступами, безсмертною українською піснею і музикою розказати світові правду про Україну, про її історію, культуру та змагання до волі. Ціллю Капелі є також приєднати поневоленій Батьківщині приятелів серед чужинців та одночасно збудити й закріпити в душах українців на еміґрації, головно в молоді, любов і пошану до свого народу, його віри й культури. Це справді високі завдання й тому варті всебічної підтримки.

Управа Товариства Приятелів Капелі Бандуристів звернулася до українського громадянства з закликом допомогти йому у зреалізуванні цього великого задуму. Ми певні, що й українське жіноцтво — особисто й зорганізоване — вийде назустріч цьому проханню.

АННА ФРАНКО-КЛЮЧКО

ФАНТАЗІЯ

(Докінчення)

Я слухаю і все новий і новий подив родиться в моїй душі до нього і невимовна гордість сповняє серце: це мій татусь, геній України.

— Панове — говорить він далі. Ваші справоздання, кожного з вас у своїй ділянці, я оце підсумував і ви всі бачите, що це не кінець нашої праці. Та чи нашу працю можна скінчити? У доброго господаря кінця праці немає.

Чи ми, чи прийдешні покоління мають добитись найвищої цілі — з'єднання всіх українських земель в одну Велику Україну під гербом князя Ярослава Мудрого — Тризубом. Сумою наших змагань буде новітній Богдан, що зуміє вдержати цілість української держави, її могутність, її неподільність.

Він обкидає бистрим оком зібраних, нараз його погляд зупиняється на мені. Він немов вивирається з обсягу своїх думок, а тоді каже:

— Я бачу ось там сидить моя совість, хоч заховалась у куточку.

Я паленію та вже нема чого ховатись, і я несміливо пригадую, що матуся чекає, — концерт...

Панове прощаються, поважно виходять. Татусь провожає їх аж до виходу.

Я повертаюсь до вітальні. Там уже зібралася вся родина. Тарас з дружиною, Петро — всі прибрані святочно, а матуся? На ній прекрасна шовкова, блідо синьої краски, довга до землі сукня, що збільшує її тендітну постать, волосся причесане в скромну зачіску. Великі карі очі немов озорюють ціле обличчя. Одинока її прикраса це разок намиста з гірського кришталю на шиї. На її руках немає прикрас, ані дорогоцінних перстенів, тільки вузький золотий кружок, зате ж її тонкі довгі пальці пяністки це найгарніша прикраса її рук.

Татусь надходить. Матуся трішки нервово поглядає на нього з докором, але все вже готове. Ще рукавички, торбинка, і ми всі виходимо.

В залі оперного театру ми заходимо до нашої льожі. Розглядаємось. Партер, льожі, майже все заповнене, але ще входять нові й нові люди.

Вкінці все затихає. В залі всі підносяться на своїх місцях, а великий хор у народніх одягах співає гімн у супроводі оркестри. Коротка, але змістовна промова, хорові й сольові співи. Виступають найліпші співаки — Голинський, Крушельницька, Дідур. На скрипці грає Барвінський. Програма дібрана, співаки вишколені, співають як найліпші мистці світу. Павза. Розглядаюсь по льожах. Жіноцтво в льожах переважно в народніх одягах, зате ж у партері сукні й темні чоловічі вбрання. В головній великій льожі представники влади, а там і представники чужих держав, чужих націй. Сцена прибрана розкішними килимами і вишивками. Це витвір мистецької душі нашого народу, це наша гордість і багатство.

На павзі до нашої льожі входять знайомі і незнайомі, свої і чужинці, щоб привітатись і віддати пошану татусеві.

Я виходжу з льожі, мені назустріч надходить Влодко. Струнка висока постать, темно каштанове волосся, а до того великі сині очі. Я майже собі не вірю, що він мені подобається, не хочу про це й думати. Весело вітаємось, ідемо в купі, проходжуємось коридорами, заходимо в фойє. Так багато знайомих, з кожним треба поговорити, перекинутись жартом, усміхом, привітом, — а нам так хочеться бути самим, поділитись думками, розказати про свої переживання, поступи, здобутки.

Але треба вертатись до свого місця. Влодко відпроваджує мене до льожі, вітається з татусем, з матусею, а виходячи, шепче мені: "чекаю при виході, підемо разом".

Матуся з Тарасом і Петром виходять, ідуть на сцену. По павзі її виступ. Куртина підноситься. Посеред сцени велике фортепіяно. Виходить матуся. Її постать, хоч дрібна і тендітна, але ґраціозна, а заразом маєстатична. Легенький привіт публиці і вона сідає за фортепіяно, кілька хвилин надуми, чи застанови й вона починає грати. Пальці ледве торкають клявіші, кілька тонів, це весна-мрія про щастя, яке колись прийде. Це найбільш її улюблена соната Бетовена в Е дур, опус 109... З початку, легко, з тиха ллється мелодія, немов лагідний подув вітру, та скоро мелодія зміцняється. Мрія розбита — її переривають контрасти дійсности. Свідомість краси природи, цвітучих дерев, співу пташок, та свідомість повної самітности генія...

Та мрія про щастя сильніша, вона повертається. В нестямнім темпі минає друга частина повна рішучости і сильної волі осягнути свою мету. Її пальці бігають уміло й вільно по клявішах, ллються могутні акорди з-під її пальців, все дужче і дужче, немов щезає її постать, а тільки акорди зміцняються в одну могутню симфонію.

І ось вона приходить. Третя частина — Анданте, повна найглибших почувань і душевного спокою, одна з найкращих, які геній Бетовена створив. Пальці пестять клявіші, тихий спокій огортає цілу її постать, душа говорить з Богом. Тоді мелодія сходить на землю, наповняється гіркою радістю, іронією життя смуток сповняє душу. Поволі зростає буря, темпо зростає до неймовірности, буря рве і скаженіє, трелі напружуються, а все ж відчува-

ється провідну руку з гори, а не хаос... І — Анданте повертається у своїй першій величній красі. Молитвою закінчено сонату. Мелодія переходить на ледве чутні ноти. Гра скінчилася, та все ще звучить тихенько, немов ще живою мелодією, що в її серці ще не скінчилася, все ще бренить недоспіваним співом... Тиша. Ніхто не відважується й ворухнутись...

Мов знехоття підносить матуся білі ніжні пальці з клявішів, немов знехоття встає з-за фортепіяна, вона в цій хвилині гри була далеко в країні мелодій, опанована вповні своєю грою. Та її серйозне скупчене обличчя роз'яснює усмішка радости і щастя, вона повертається до дійсности, вона задоволена з самої себе — а оплески слухачів, це доказ, що публіка була очарована її грою прекрасної Сонати.

Я поглянула на татуся. Його обличчя радісне, з домішкою гордости.

Це ж його Оля грала так захоплююче, так чарівно.

Ще кілька виступів, концерт кінчається. Виходимо. Я шукаю очима Влодка. Ось він там, вже чекає на мене. Ми беремось за руки, біжимо до трамваю, коло парку висідаємо. Проходимо алеєю високих каштанів, а там входимо в парк. Ідемо алеями, стежками, веселі весіллям молодости, жартуємо, сміємось. Місяць підбився високо, скоса поглядає на нас, та нам байдуже, і місяць і зорі, і білі хмарки на небі, і оці тінисті розлогі дерева, і сплячі лебеді на озері, і запах квітів — це все для нас, бо в наших серцях дзвенить, міниться і миготить мелодія молодости, мелодія першої, ще майже дитячої юної приязні.

Я перебігаю низенькими лавочками, зіскакую, Влодко держить мене за руку, біжимо разом нагору, все вище і вище аж на сам верх. Там пристанули, припочали, щоб набрати повні груди свіжого повітря, а там уже близько до нашої хати.

Держимось за руки, дивимось собі в вічі. Добраніч Влодку! Маленька хмарка смутку пробігає свідомість. Але ж ні! До побачення! До завтра! Влодко збігає вулицею вниз, я ще стою хвилинку, дивлюсь йому в слід і болючий сумнів закрадається в серце. Чи до побачення?

Іду по сходах, заходжу в хату.

— То ти донечко? — питає матуся через сон.

— Так це я — наче глухо, болісно звучить моя відповідь.

Немов сонна передягаюсь, немов сонна поглядаю на Божу Матір, а гарячі сльози капають з віч.

Прощай матусю, прощай родинний доме, — повертаюсь у дім, що ніколи незаступить мені мого рідного, вертаюсь в країну, що ніколи не буде мені Батьківщиною. Немов сонна, беру галузку пахучого зілля, вискакую на вікно, помахую руками і лечу...

Місяць зайшов, тільки зорі миготять. Іскряться холодні й байдужі на людське горе, на розшарпане серце, на безмежний біль.

Лечу... І знову перелітаю гори й доли, моря і безмежні простори, та немає ні радости ні втіхи.

* * *

А вранці, коли я проснулась, все стануло мені перед очима, мов сон. Тільки маленька галузка розмайрину на столику свідчила, що я була там — уріднім домі серед рідних...

ЖІНОЦТВО В ПАЛАТІ ЛОРДІВ

Палата лордів, горішня палата британського парляменту, має своїми членами тільки чоловіків. Жінок досі в палаті лордів не було. Ця нерівноправність в демократичній Британії викликала критику і нарікання з боку жіноцтва вже від кількадесять років. Нарешті теперішній уряд вніс проєкт закону до палати лордів, щоб також жінкам давати досмертний титул "пір" і таким чином вони могли б засідати в палаті лордів.

Коли цей проєкт прийшов під дискусію і рішення 17 грудня 1957 р., то багато чоловіків були проти нього. "Природа створила нас нерівними, і нерівність має бути прийнята, як діло природи" — заявив лорд Ґрінгил. "З жінками не можна дискутувати. В кожнім разі, я не можу" — сказав другий лорд. А третій противник пішов ще далі: "Це майже єдине місце в королівстві, де чоловіки можуть зустрічатися без жінок. Ради Бога, нехай залишиться так, як досі".

Та все ж таки прихильники рівноправности жінок у палаті лордів переголосували противників 134-ма проти 30 голосів і таким чином у майбутньому будуть засідати в палаті лордів і жінки нарівні з чоловіками.

———o—o—o———

АНАТОЛЬ ГАЛАН

ГАНКА - ЕМІҐРАНТКА

СІЛА ГАНКА - ЕМІҐРАНТКА
НА ВЕЛИКИЙ ПАРОПЛАВ.
ПРОЩАВАЙ, КОЛГОСПНА ЛАНКО,
ЧАС ВИЗВОЛЕННЯ НАСТАВ!

ЛЮТО З ВЕЧОРА ДО РАНКУ
ХВИЛІ БИЛИСЯ ОБ БОРТ,
НЕСЛИ ГАНКУ - ЕМІҐРАНТКУ
У ЧУЖИЙ, НЕЗНАНИЙ ПОРТ.

ОЙ, НЕМА НА МОРІ СТАНЦІЙ,
ЩОБ ПРОЙТИСЯ ПО ЗЕМЛІ.
ЛЯЧНО ГАНЦІ - ЕМІҐРАНТЦІ,
НАЧЕ ДІВЧИНІ МАЛІЙ.

ТА ЗГАДАЛА ПРАЦЮ ЛАНКИ,
ПІД'ЯРЕМНУ ТЯГОТУ,
І У ГАНКИ - ЕМІҐРАНТКИ
СЕРЦЕ КРИКНУЛО: ГАРТУЙСЬ!

НЕ СТРАЖДАТИ ВІК У ЛАНКАХ,
Є ІНАКШИЙ, ВІЛЬНИЙ СВІТ.
МАЄ ГАНКА - ЕМІҐРАНТКА
ЛИШ НЕПОВНИХ ДВАДЦЯТЬ ЛІТ.

Є. ДАНИЛЯК

ВРАЖЕННЯ З ПОДОРОЖІ ПО ЕВРОПІ

Бажання бути приявною на єрейських свяченнях мого сина Романа, що студіював теологію в Колеґії св. Йосафата в Римі, спонукало мене до поїздки в Европу. Одночасно це була добра нагода оглянути більш важливі осередки в Европі.

Попрощавшись зріднею, членками Центральної Управи ОУК, членками ОУК Зах. Торонта та приятелями, що вийшли до автобусової станції, щоб нас — мене і дочку Лесю — випровадити в далеку дорогу.

Ми всіли 11 вересня 1957 р. до автобусу та поїхали в незнане. Потішала нас тільки думка, що в короткому часі стрінемось з Романом, якого не бачили впродовж трьох років.

На другий день ми вже були в Ню Йорку, а в п'ятницю, 13 вересня вранці всіли на корабель "Індепенденс".

В пристані був великий рух — дуже багато людей. Одні від'їджали, а другі — рідні та приятелі — прийшли попрощатись та як звичайно буває, і поплакати. Ми щасливі, бо своє відплакали ще в Торонті та в автобусі.

Перед відпливом корабля нам довелось побачити одну цікаву картину. Пасажири на кораблі кидали в напрямі суші звої різноколірових паперових стрічок. Ті, що були на суші, ловили їх так, що ввесь корабель був прикрашений різноколіровими стрічками. Це була справді гарна і зворушаюча картина.

Почувся звук сирен і корабель рушив у далеку дорогу, тільки на суші видно було прощальне маячіння білих хустинок рідні та приятелів від'їжджаючих.

Після пережиття цих усіх вражень почалось нове корабельне життя. Між пасажирами можна було помітити багато молодих людей, які їхали на студії до різних країн Европи. Було багато священиків, делеґатів на Конґрес Світського Апостоляту та поворотців італійців, які чомусь взяли мене за італійку й говорили до мене по-італійськи, а я їм "но копіско".

Плавба морем була добра, море спокійне та погода гарна. По цілотижневій подорожі ми приплили 19 вересня до еспанської пристані Алкасер. Краєвид чудовий. Білі доми та високі гори виглядали прекрасно при заході сонця. В пристані ми пересіли до малого корабля і причалили до берега. Незабаром всіли до поїзду й за 16 годин їзди були в еспанській столиці Мадриді. Під час дороги любувались чарівним видом Еспанії. Одночасно впадала в очі убогість деяких околиць. Це в більшості скалисті гори та населення дуже вбоге. Люди працюють по полях переважно ослами коло оливкових дерев та винограду. Живуть у малих хатинах. Багато слідів залишилось ще в часів недавньої кривавої війни.

Маючи адреси українських студентів, що студіюють на різних факультетах у Мадриді, ми заїхали до них. Вони щиро зайнялись нами. Завдяки студентам, п. А. Якубовичеві та О. Городиському, що посвятили нам багато часу, приміщено нас у готелі напроти Королівського замку. Здорове повітря відсвіжило нас та прогнало втому після так далекої дороги. Влаштувавшись в готелі, ми пішли оглянути місто. А тому, що наш готель був напроти Королівського замку, оглянули його вперше. Замок з 17-го століття. Складається він з багатьох кімнат, а його старовинна історія, розмальовання славними еспанськими малярами, золоті прикраси, оксамити, мармур, королівський трон, який стоїть ненарушений, навіть ген. Франко ще не сидів на ньому — говорили нам — це все зробило на нас велике враження. Також не малу увагу звертала на себе кімната княжих прийнять, кімната, де Франко приймає чужинних державних представників, величава бібліотека з 800,000 томів різних книжок, дуже старовинних рукописів, багато золотом та мозаїкою оправлених альбомів, дарунків різних королів для тодішніх еспанських монархів, дорогоцінні вази і інше. В одній з кімнат замітне було подіравлення кулями стелі і стін з надвору. Це залишилося ще з часу громадянської війни. Довкруги чудовий парк, обсаджений квітами та кущами, мов би помальований.

Опісля ми оглянули музей малярської штуки, прегарні образи намальовані еспанськими, італійськими та іншими світової слави малярами. Серед тих образів був один дуже цікавий образ українських козаків. На жаль, ми не могли ні від кого дістати пояснення про нього.

В самому місті бачили багато статуй поетів, малярів, полководців. Саме місто дуже чисте, з ґарними парками та фонтанами. Оглядали парлямент та військові казарми, як також печеру славного еспанського ватажка. В середині находиться все його приладдя, включно з його убранням, в якому при вході до печери стоїть статуя убраного чоловіка.

В неділю, 22-го вересня ми були присутні на Службі Божій, а по полудні оглянули улюблений еспанський спорт — боротьбу матадорів з биками. В понеділок по полудні приготовлялись до дальшої подорожі в напрямку Люрду. Ввечері, попрощавшись з нашими провідниками, від'їхали, а в середу ввечері прибули до Люрду, положеного на дуже високих, майже в хмарах горах. Чудова Базиліка з ґротою, маси людей, вечірні процесії з горіючими свічками в руках та з молитвою на устах, — це все виглядало як палаюче море. Вранці під час спеціяльних мольб відкривається зворушаючий образ, коли перед ґротою звозять багато хворих, що з великою набожністю та вірою просять Матері Божої о поміч в їхньому нещасті. Безнастанні Служби Божі, молитви, горіючі свічки перед печерою, де Матір Божа з'явилася 100 років тому дівчині Бернадиті, прегарний кущ вічно зеленої троянди, незважаючи на великий дим зі свічок,

(Продовження на стор. 18)

ЛЕОНІД ПОЛТАВА

БІЛЯ ПОРТРЕТА

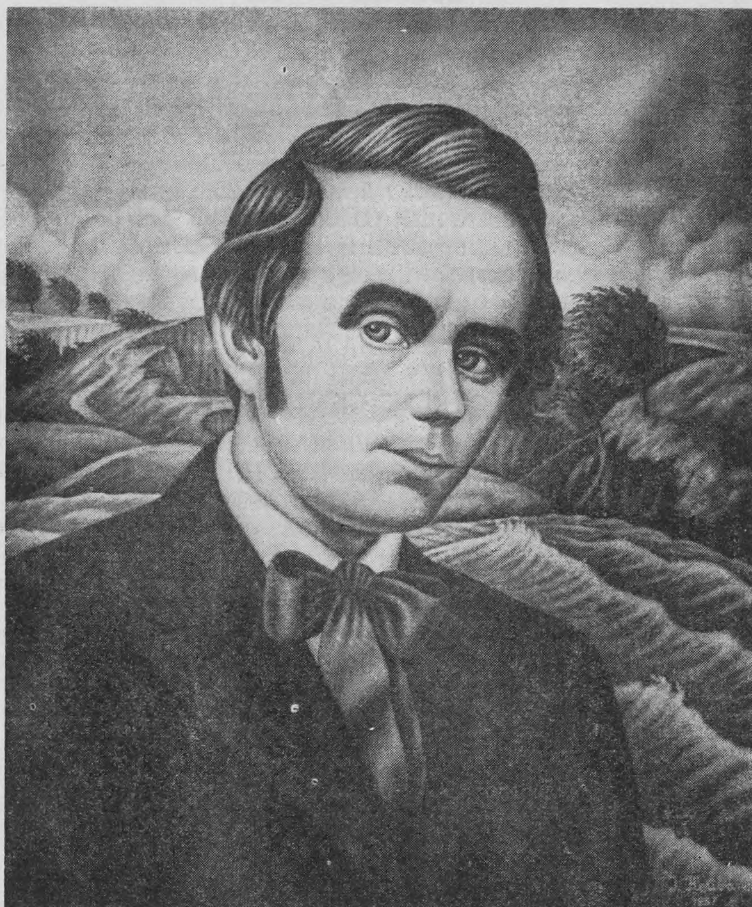

ТАРАС ШЕВЧЕНКО, олія Івана Кейвана

ЧИЙ ТАК ЩИРО ДО НАС
УСМІХНУВСЯ ПОРТРЕТ?
ТО ШЕВЧЕНКО ТАРАС —
НАШ ВЕЛИКИЙ ПОЕТ.

ЖИВ ТАРАСИК МАЛИЙ
У ВИШНЕВІМ СЕЛІ,
СЕРЕД СТЕПУ ТА НИВ —
В УКРАЇНСЬКІЙ ЗЕМЛІ.

НЕ ПУСКАЛИ ЙОГО
ЙТИ У ШКОЛУ ПАНИ —
ВІН З КНИЖКАМИ ІШОВ
ПОТАЙКИ В БУР'ЯНИ.

НАУЧАЛИ ЗАБУТЬ
МОВУ — СПІВ СОЛОВ'Я,*)
ВІН ЗАВЖДИ ГОВОРИВ
ТІЛЬКИ ТАК, ЯК І Я.

ЯК ПІДРІС ТА Й ПІШОВ
ВІД СЕЛА ДО СЕЛА —
НАУЧАВ, ЩОБ ЛЮБОВ
В КОЖНІМ СЕРЦІ ЦВІЛА.

ЗАКРИЧАВ ТОДІ ЦАР:
— ПОКАРАЮ!... — КАРАЙ!
НЕ БОЮСЯ Я КАР
ЗА КОХАНИЙ СВІЙ КРАЙ!

ЩОБ НЕ ЗНАЛИ ЙОГО,
ЩОБ НЕ ЧУЛИ ТИХ СЛІВ —
ЗАСИЛАЛИ СПІВЦЯ
ДО ЧУЖОЇ ЗЕМЛІ.

ТА І ЗВІДТИ ЛУНАВ,
ЛИНУВ ГОЛОС ДЗВІНКИЙ:
ВІН ПИСАВ, ПРИСИЛАВ
В УКРАЇНУ КНИЖКИ.

І ЗАСЛАВ ЙОГО ЦАР
В АЗІЯТСЬКІ КРАЇ,
ДЕ НЕМАЄ ЛЮДЕЙ,
НІ КВІТОК, НІ ГАЇВ;

ТІЛЬКИ ВІТЕР ТА ЛІД,
ТА ПУСТЕЛЯ ГЛУХА —
ВІН І ТАМ СВІЙ НАРІД
ЩЕ МІЦНІШЕ КОХАВ.

ЧИЙ ТАК ЩИРО ДО НАС
УСМІХНУВСЯ ПОРТРЕТ?
ТО ШЕВЧЕНКО ТАРАС —
УКРАЇНСЬКИЙ ПОЕТ.

*) Мова, як спів солов'я — українська милозвучна мова.

Т. ДМИТРЕНКО

КНЯЗЕНКО ЗАБАВИ

(КАЗОЧКА)

(Продовження)

— МАРУСЕНЬКО МОЯ МИЛА!
В МЕНЕ ЗАВЖДИ ЖИВА СИЛА.
ТІЛЬКИ ЦЬОГО ТИ НЕ ЗНАЛА,
ТО Й НІКОЛИ НЕ ПИТАЛА.

А ТЕПЕР УЖЕ ТИ ЗНАЄШ.
ЧОГО Ж, СЕРДЕНЬКО, БАЖАЄШ?"
І ЗРАДІЛА МАРУСЕНЬКА,
ТА Й ПРОСИТИ СТАЛА:

— "ДАЙ-ЖЕ МЕНІ ТОВАРИША,
ЩОБ Я НЕ СКУЧАЛА".
ТОДІ ЛЯМПА МАРУСЕНЦІ
ВІДПОВІЛА У ПІСОНЦІ:

— "ОЙ, МАРУСЮ МОЯ,
ЦЕ НЕ СИЛА МОЯ.
Я ЛИШ МОЖУ ПАЛАТИ,
І ТЕМРЯВУ РОЗГАНЯТИ.

КОЛИ ВЕЧІР НАСТАНЕ,
НІЧКА В ХАТУ ЗАГЛЯНЕ.
ОСЬ І ВСЕ, ЩО МОЖУ Я,
БІЛЬШ НЕ СИЛА МОЯ.

ТИ Ж ПРИ СЯЙВІ МОЙОМУ
ПРИДИВИСЯ УСЬОМУ;
ГЛЯНЬ КРУГОМ ПО КІМНАТІ,
А ПОБАЧИШ РІЗНІ СТАТІ.

МОЖЕ ЯКРАЗ КОТРИЙ ДУХ
СТАНЕ ТОБІ ДО ПОСЛУГ".
ОЗИРНУЛАСЯ МАРУСЯ,
АЖ ОСЬ У СВІТЛИЦІ

ЗВІДУСІЛЬ ГЛЯДЯТЬ НА НЕЇ
ГЕЙ БИ ЖИВІ ЛЮДИ.
ІЗ КУТА ПІЧ ПОГЛЯДАЄ,
НАЧЕ ТА БАБУСЯ,

ТА, ВЕСЕЛО ВСМІХАЮЧИСЬ,
КАЖЕ ДО МАРУСІ:
— "ДОБРИДЕНЬ, МАРУСЕНЬКО,
МОЄ ЛЮБЕ СЕРДЕНЬКО!

Я БАБУСЯ ПЕЧІ,
СЛУЖУ ВДЕНЬ І ВНОЧІ.
ЧИ ВЗИМІ, ЧИ УЛІТІ,
МЕНЕ ЛЮБЛЯТЬ У СВІТІ,

БО ТЕПЛО Я РОЗСІВАЮ
І ВАРИТИ СТРАВУ ЗНАЮ.
ТЕПЕР УЖЕ Й МЕНЕ ЗНАЄШ.
ЧОГО Ж, СЕРДЕНЬКО, БАЖАЄШ?"

— "ОЙ БАБУСЮ, БАБУСЕНЬКО! —
МАРУСЯ СКАЗАЛА.
ДАЙ ЖЕ МЕНІ ТОВАРИША,
ЩОБ Я НЕ СКУЧАЛА".

А НА ТЕ ПІЧ МАРУСЕНЦІ
ВІДПОВІЛА У ПІСОНЦІ:
— "ОЙ, МАРУСЮ МОЯ!
ЦЕ НЕ СИЛА МОЯ.

Я ЛИШ ГРІЮ ДІТЕЙ,
ЯК ХОЛОДНИЙ ІНЕЙ
НА ВІКОНЦЯ НАСЯДЕ,
ТА ЯК СНІГ БІЛИЙ ВПАДЕ.

(Далі буде)

ІВАН ФРАНКО

ВЕСНЯНКА

ДИВУВАЛАСЬ ЗИМА,
ЧОМ ЦЕ ТАЮТЬ СНІГИ,
ЧОМ ЛЕДИ ТРІСКАЮТЬ ВСІ
НА ШИРОКІЙ РІЦІ?

ДИВУВАЛАСЬ ЗИМА,
ЧОМ ТАК СЛАБНЕ ВОНА,
ДЕ ТОЙ ЛЕГІТ БЕРЕСЬ,
ЩО ТЕПЛОМ ПРОНИМА?

ДИВУВАЛАСЬ ЗИМА,
ЯК ЦЕ СКРІПЛА ЗЕМЛЯ,
НАЛИВАЄСЬ ТЕПЛОМ,
ОЖИВАЄ ЩОДНЯ?

ДИВУВАЛАСЬ ЗИМА,
ЯК ПОСМІЛИ НАД СНІГ
ПРОКЛЮНУТИСЬ КВІТКИ
ЗАПАХУЩІ, ДРІБНІ?

І НАЙДУЖЧЕ НАД ТИМ
ДИВУВАЛАСЬ ЗИМА,
ЩО НА ЦВІТ ТОЙ ДРІБНИЙ
В НЕЇ СИЛИ НЕМА.

І ДУНУЛА НА НИХ
ВІТРОМ З УСТ ЛЕДЯНИХ,
І ПЛАСТОМ ПОЧАЛА
СНІГ МЕТАТИ НА НИХ.

ПОХИЛИСЬ КВІТКИ,
ПОСУМНІЛИ, ЗАМКЛИСЬ,
ШУРЯ-БУРЯ ПРОЙШЛА, —
ВОНИ ЗНОВ ПІДНЯЛИСЬ.

GRADUATES' FAREWELL

In all cities throughout Canada and the United States where universities are located, there are thousands of graduates each year, and amongst them are many of Ukrainian origin.

This year, on February 15th the Gamma Rho Kappa Farewell dinner and dance was held at the St. Charles Hotel in honor of their seventeen members graduating from the University of Manitoba, coming Spring.

Mr. Raymond Michalchyshyn, one of the graduates, was a very capable chairman of the evening. He called upon Dr. W. M. Sibley, Professor and Chairman of the Departament of Philosophy to bring greetings from the University of Manitoba. Hon. Mr. Justice A. M. Monnin gave an excellent and inspiring address to the members of the Graduating Class, while Miss Helen Leswick speaking in English, and Mr. Edward M. Lechman speaking in Ukrainian, replied exceedingly well similar ideas, on behalf of the graduates.

Miss Leswick, the daughter of Mr. And Mrs. Michael who were born in Canada, expressed the throughts and spirit of our young Ukrainian-Canadian graduates—our citizens of tomorrow, of whom we are proud for having such a fine understanding of their responsibilities in our communities, as they embark on a new chapter of their life's work. Miss Leswick's well-delivered and very interesting address so impressed the guests that excerpts from it are printed, herewith.

"Throughout the years, we students have been exposed to various opinions on our responsibilities to society as a counterpart to our privilege of obtaining a university education. At times, most notably around April—examination time—we may have questioned that word "privilege" but in more agreeable circumstances we would be forced to admit that being in contact with the greatest minds of the past and present and having an opportunity of benefiting from their experiments and experiences has been a privilege in every sense of the word. Now on the eve, so to speak, of our graduation, it is an excellent time to look back into the past to see to whom we are responsible and to look to the future to see how we can fulfill these responsibilities.

In order to find where our first responsibility lies we have to go back some twenty-odd years. Into the world we came, completely helpless and dependent on those around us. Our parents clothed and fed us, nurtured and sheltered us, and as time progressed, they set a foundation of the beliefs and attitudes that we should adopt throughout our lives. In fact, without the moral and financial support of our families few, if any of us, would be on the threshold of graduation, today. We definitely have a responsibility towards our parents but the question is, haw can we fulfill it?

Is it sufficient to thank our parents graciously, or shower them with material wealth and then, consider the matter closed? This form of acknowledgment of services rendered, could be part of it, but surely there is more! From our birth, our parents have been motivated by the goal of moulding us into outstanding, industrious and responsible members of society, to be an asset to our church, our country and our nationality. Not until we have become such persons, can we say that we have paid our debt to our parents.

This leads us to our next responsibility and that is, to our Church. The Church not only guided us and inspired us ever since we were children, but taught us the very essence of our being. Perhaps we can best see our repsonsibilities to the church by considering the God-man relationship in the form of a ladder.

At the apex of this ladder is naturaly, God. In order that we would know him better and know how to serve him, he sent his son, Jesus Christ, as an example. Christ constructed the next rung in this imaginary ladder—the church. Now, in order to strenghen this rung, we must know the doctrines of the church and be able to explain it to people not only outside of our faith but to many of our faith who may misinterpret it. The church, in order that it could function smoothly and its members could get the most out of their religion, set another rung in the ladder—auxiliary clubs, affiliated with the church. It is this rung in the ladder that depends most solely on us, the lay people of the church. Consequently, we should not only join such organizations but should take a leading part in them. Once we are part of these organizations, we should foster Christianity and brotherhood and newer let our purposes be obliterated by personal grievances or petty jealousies. In short we should keep the rungs in this ladder strong so that our children and their children can climb after us in our search of eternal happiness.

Next, we must consider our obligation to our glorious country, Canada. Of course, our obligations to her are manifold and as this is not a political rally and I am not running as a candidate in this coming national election, my account of this sphere of our responsibilities will be of a somewhat superficial and sketchy nature. However, what we must remember at all itmes is, that Canada is a democracy. Consequently, it is up to us, the people of the country, to take an active part in her affairs. One has only to look at the figures of the people who vote, to see the apathy of the general public. Because we have been taught, or at least should have been taught, to think for ourselves various issues, we university graduates especially, should be able to go beyond our immediate needs and take, where necessary, a long range view of things. For example, we should be able to see all sides of the issues and not be rigid thinkers. We can start right in our own wards, our own city, by seeing that the right people do become

elected and by assuming positions of responsibilities in higher governments and by running for elections ourselves, if we are so inclined and well prepared. Let us support our country to our utmost.

However, we are not just Canadians, but rather, Ukrainian-Canadians. The cultures of the two labels are not separate entities side by side; neither are they two conflicting entities. Rather they are two entertwining entities, one enriching the other.

Consequently, it is up to us to retain the language, dances and songs of our forefathers. Another factor pertaining to nationality which at a festive time as this could be easily forgotten but which I feel should be considered is, that ugly monster, prejudice. As most of us know, the Ukrainians, just like other minority groups, are subject to this. This is not difficult to understand when you consider that our fathers and grandfathers came to this country completely unaware of the new language and customs. Human nature being what it is, others adopted the feelings of superiority. In spite of the strides made by Ukrainians since then, many unenlightened souls still postulate such ideas. It is up to us, by encouraging both females and males to go to schools of higher learning and only by being exemplary members of our community, can we combat such unfair prejudice. This should be done not only for ourselves as Ukrainians, but also as Canadians in order that a country as large as ours work at its maximum effectiveness.

By now, many of us are overwhelmed by the amount of responsibilities ahead of us. However, we can take encouragement from several facts. We have many fine examples of the thousands of graduates who have gone before us. Ukrainian-Canadians, through higher education and hard work, are now in every professional field, making it easier for others to follow. We also have much encouragement from members of our families and friends such as our guests who are present, tonight.

The essence of our qualifications to fulfill our future responsilibities can best be illustrated by a simple story that I heard some years ago: The event took place in a dark gloomy corner of a church in Italy. An artist was diligently and painstakingly painting a statue; each stroke was precise; each movement was exact. Another man happened to be walking by and when he saw the painting, he said in a voice of disdain, "What a fool you are to be spending so much time at that. No one will even see it!" The artist looked up at the stranger and in a soft, wondrous voice answered, "My friend, God will see it and He will know that I have put my best into it."

This illustration shows the need of two admirable qualities that we must carry with us through life—a deep faith in God and a respect for oneself as a human being."

Thus we have the thoughts and spirit of our young Ukrainian-Canadian graduates. With the education they have acquired at the University, with the fine examples of our many leaders, with an ideal before them, with these important qualities—faith in God, respect for themselves and others we will stand strong in overcoming all difficulties in fulfilling our rseponsibilities to our families, our chuch, our people, our Community and our country—Canada.

We wish our young Ukrainian-Canadian university graduates of 1958, a fulfillment of their ambitions, with much happiness and success in all they do. **Halia Hawryluk Charney**

GRACE E. KYSILEWSKY

THE ANXIOUS DAYS

(Reminiscences about the late Madam O. Kysilewska who passed away two years ago)

The war was over and news about the millions of refugees liberated from concentration camps and people fleeing before the Soviet army began to reach us.

On Saturday, June 23rd, 1945 (I remember the day so well) we received a cable from the head of the Ukrainian Red Cross in Geneva with the brief news that the family was safe and were staying in a village near Karlsbad in Czecho-Slovakia, and are anxious to reach the American zone in Germany. This was the first direct news about Senator Olena Kysilewska we received and we immediately wrote to our friend, one of the directors of UNRRA in Europe, asking his assistance in locating the family.

On July 5th came a card from mother dated May 12th, which ended with the words: "Please try to save us." This was most distressing and I rushed to various offices, to the House of Commons to seek advice but nobody could tell us anything definite. Nobody knew what could be done. On top of it came the news on the radio that Soviet troupes occupied the whole of Czecho-Slovakia. Did the family escape?

After some anxious weeks we received a letter posted by an American soldier telling us that the family was safe but in great need of help in Bavaria. Our friend who was with UNRRA and to whom we turned for help, left UNRRA, nevertheless he informed us by cable that "Am asking immediate telegraphic action through UNRRA." In Ottawa Senater Wilson and Anthony Hlynka took the matter in their hands and Mrs. Margaret Mc-Williams, the wife of the Lieutenant-Governor of Manitoba, who knew mother personally, wrote a letter to the Under-Secretary of State for External Affairs requesting assistance in bringing the family over to Canada. The Department for External Affairs answered that at present they could not help as there were no facilities available. Army

personnel comes first, war brides next and when transportation facilities will be forthcoming, the refugees will follow.

Our main worry now was — how to send food parcels to the family as the postal service had not been established yet. Fortunately we found a number of friends who took the family under their wing. Above all Judge Aline Chalifour one of the French Judges in Nuremberg, whom we knew from the war years in Ottawa, and the good Colonel R. Morris Wilson and UNRRA director in Salzburg. They visited mother whenever they could and through them we knew what the family was doing. During 1946 postal facilities improved and our parcel were reaching the family quite regularly. But transportation facilities were still lacking and nobody knew when the refugees will start arriving. In the meantime we were making preparations for the family. We sold our farm, bought a bigger house in Ottawa and waited. During that time — our little Olena was born...

It took almost three years from the day we received the first news from mother when finally all obstacles were overcome and on May 29th, 1948 a communication arrived saying that the family were on their way. On June 4th, Miss Smith from the IRO office telephoned: "The 'Beaverbrae' docked in Quebec and the family can be expected in Ottawa late that night."

This was a most exciting day. I did not meet mother before, although a few months before the outbreak of the war I had already obtained a passport and was to go to Kolomya to spend the summer with the family before returning to Hillcroft College in the autumn. But, the international situation was already too tense and mother advised us not to venture on the journey. And she was right because two months later war broke out.

We went to the station to await the train. Hours dragged by and finally, at 1. 15. on the morning of June 5th, 1948, the boat thain arrived. At the station were waiting with us to welcome Senator Kysilewska, Anthony Hlynka, M. P., his wife, Alex Gregorowich and his son, John. I can hardly describe the relief and the feeling of sudden relaxation. We took a taxi and brought the family home. For the first time in years mother, again, had her own comfortable home with all worries about food, visas, medical examination, transportation and fear of forcible repatriation, behind her.

She settled down in the sunny bright room overlooking the garden, with a view on the river, and with the fragrant smell of lilacs in full bloom under her windows. A new, vigorous life started for her, and as the reporter of the "Globe and Mail" termed it, "Life begins at eighty."

ВІСТІ СФУЖО

АНКЕТА М. М. М.

Світовий Рух Матерів (М.М.М.) підготовляє Студійні Дні на червень ц. р. в Парижі. В тій цілі розписав анкету серед своїх членів-організацій, яка повинна б з'ясувати економічні й суспільні переміни, що настали в житті матерів. До співучасти при збиранні матеріялу слід було притягнути лікарів та правників.

Для української жінки на еміґрації значно трудніше зібрати матеріял, як для інших членів-організацій М.М.М. В її житті настали куди більші переломи, як психічні, так і матеріяльні. Тому Світова Федерація Українських Жіночих Організацій (СФУЖО) висунула домагання до управи М.М.М., щоб проблему матері-еміґрантки розглянули окремо. Анкету треба було теж пристосувати для наших умовин.

Світовий Рух Матерів узгляднив це домагання й передбачив окрему комісію для проблем матері-еміґрантки. Анкетний матеріял зібрано з різних країн нашого поселення. Співпрацювали при цьому матері, громадські діячки і педагоги. Зібрані відповіді переложено на французьку мову й віділсано до Парижу.

НАША ПРИЯТЕЛЬКА У БРАЗІЛІЇ

"Свобода" принесла недавно тому вістку про інтерв'ю з бразілійською посолкою Марією Консейсон да Коста Невес. Вона подорожувала по Америці і кореспондентові "Свободи" вдалось зустрітись із нею на коротку розмову.

Вже давніше писав про неї Союз Українок Бразілії. В Сан Павло, де її місце замешкання, Марія Консейсон передала через радіо свої враження з подорожі по СССР. Вона так вірно схопила суспільну нерівність і понурий настрій її мешканців, що українські жінки висловили їй своє признання та вручили їй матеріял про Україну. Посолка присвятила українській справі кілька радіових виступів. Із того зав'язалась щира приязнь, яку українські жінки у Бразілії тепло піддержують.

МУЗЕЙНА ЗБІРКА ОУЖ

Об'єднання Українських Жінок Англії вже кілька літ тому приступило до творення власної музейної збірки. Для плекання і вивчення українського народнього мистецтва це необхідне. А також потрібне для культурної пропаґанди, яку хочемо вести у вільному світі.

Управа ОУЖ звернулась із закликом до своїх Гуртків та окремих осіб. Кожен із Гуртків (а є їх тепер 15) пожертвував якусь річ, а то й кілька. Найбільше подарував дотепер Гурток ОУЖ у Манчестері, а з членок п. М. Лук'яненко. Гарно причинилась до збірки також Головна Управа СУБ (Союз Українців Британії).

Збірка зберігається у двох місцях — в Українському Домі в Лондоні і в Манчестері. Для тієї цілі ОУЖ придбало засклені шафи, де предмети є виставлені і тим самим доступні для широкого загалу.

З НОВИХ ВИДАНЬ

РЕЦЕНЗІЇ

М. Ї. Мандрика: ЗОЛОТА ОСІНЬ. Вінніпеґ 1958. Стор. 175.

Рідко коли в Канаді появляються такі збірки поезій живучих авторів, як "Золота осінь" М. Ї. Мандрики. В автора годі дошукуватися канадійсько-американського бізнесового прагматизму й технологічного темпа. Вони залишаються поза порогом поетичної твердині автора й він створює собі в поезії зовсім окремий, відмінний від безпосереднього довкілля, світ — світ ніжної душі, мрій, ідей вищого порядку, світ поета-смакуна змісту й форми. Можливо, що власне цей світ дозволив йому зберегти духову міць і молодість, свіжість відчування й тугу за співзвучним серцем, яке він знаходив у своїй анемоні — Дружині й яка безжальним призначенням вищої сили кинула його на склоні літ. І здається, що власне завдяки відпруженню через перебування в іншому світі, його

"... дух не старів, не сивів,
І своїм серцем, ніги повним,
Я вічно полум'ям горів".

Справді, рідко зустрінути можна поета, щоб на склоні літ зберіг стільки молодости й щоб не мав "жалю по незмарнованих літах", бо ж як світ світом призначенням поетів було "нещасливе життя", "розвіяні мрії" й традиційне "нещасливе кохання". Тим часом у Мандрики читаємо про щось інше. Він не нарікає, а благословить:

"... літа, що радість, жаль і гнів несли",

він дякує життю й долі:

"За все, що не повернеться вже знов...
за радість, щастя, огненну любов...
і за полинь, гірку полинь відраз...
за все, за все..." (стор. 126).

* * *

"Золота осінь" — це справді вартісна поява на книжковім ринку й треба її рекомендувати всім, хто цікавиться поезією й любить живе українське серце й щире українське слово*).

Яр. Рудницький

І. Боднарчук: "КЛАДКА", дитячі новельки, видавництво "Нашим дітям", Торонто, 1957. Літературний редактор Павло Степ. Обгортка та ілюстрації М. Левицького. Стор. 41.

"Кладка" містить десять ілюстрованих новель для дітей шкільного і дошкільного віку. Темою цих новель є пригоди і переживання дітей під час останньої війни та під час еміґрантських злиднів. Вони не видумані, а взяті з дійсного життя так, що наведені добрі вчинки дітей будуть робити переконливе враження на малих читачів. Автор виявив себе добрим знавцем дитячої душі.

В цих новелях є патріотичні, релігійні, взагалі виховні моменти.

"Говерля" зворушливе оповідання про двоє малят, залишених без опіки, бо мати померла на роботі. Вони мандрують самі баварськими лісами, шукаючи тої "України", про яку говорила мама і вкінці натрапляють на український табір, в якому знаходять захист. "Придорожний хрест", це той, що кермує людськими вчинками і веде до доброго. В "Колисанці" Катруся жертвує своє життя, щоб врятувати життя братчика та людей завалених бомбою в бункрі. Малі хлопці обороняють портрет Шевченка перед польськими поліцистами ("Портрет"). Гуцулик Івась не тільки потрапив викрутитись з рук вояка німця і не показав йому, де сховались партизани, але вспів ще й передати їм записку через повірену особу ("Івасева шапочка").

"Кладка" призначена автором "для дітей, що не цураються української мови". Вона певно їм подобається.

Є. Стахова

---

*) Книжку в ціні $2.00 можна набути за посередництвом "Ж. С."

ТРЕТІЙ КОНҐРЕС УКРАЇНСЬКОГО СТУДЕНТСТВА КАНАДИ

В днях 1 і 2-го лютого 1958 р. відбувся в Монтреалі Третій Конґрес Українського Студентства Канади.

В Конґресі взяли участь делеґати, які репрезентували студентські організації з Монтреалу, Торонта, Гемилтону, Оттави, Саскатуну і Вінніпеґу.

Крім делеґатів у Конґресі взяли участь представник Центрального Союзу Українського Студентства (ЦЕСУС) і колишній його президент п. Павло Дорожинський та представник новоствореного Товариства Іларіона у Вінніпеґу, яке ще не є членом СУСК, а також багато представників громадських організацій і гостей.

Конґрес вітали усно і письмово українські церковні достойники, сенатор, посли до федерального парляменту та наукові, громадські, політичні, молодечі і студентські організації в Канаді й ЗДА.

Доповіді на Конґресі виголосили проф. д-р Константин Біда, голова Українського Відділу Департаменту Славістичних Студій Оттавського університету, Лев Винницький, Анатолій Криворучко та Іван Винницький.

Заслухавши звітів Управи СУСК та перевівши дискусію над звітами, на пропозицію Контрольної Комісії уділено абсолюторію уступаючій Управі СУСК.

Конґрес намітив плян праці на майбутнє та заявив свою солідарність і бажання співпраці з усіма українськими студентськими організаціями у вільному світі, а зокрема з Центральним Союзом Українського Студентства (ЦЕСУС).

Новим президентом Союзу Українського Студентства Канади обрано Лева Винницького з Монтреалу, Любу Неґрич з Вінніпеґу секретаркою.

ВЕЛИКИЙ КОНТЕСТ

НА КОРИСТЬ
УКРАЇНСЬКОЇ ВИЗВОЛЬНОЇ АКЦІЇ

Панна ТЕТЯНА ҐРАЙ

Пані АНАСТАСІЯ ТЕРЕБУШ

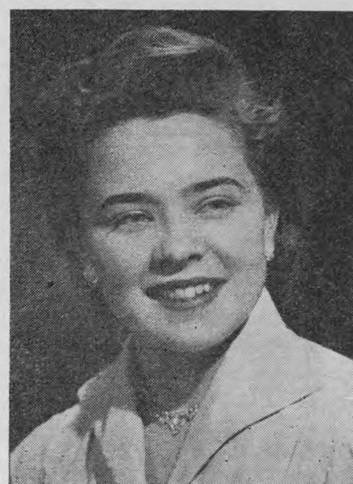
Панна МАРУСЯ ЛАЗОР

П-на МАРУСЯ ЯВОРСЬКА, L.T.C.L.

Пані ОЛЬГА КАЛЬБА

Пан ОРЕСТ ВІНДИК

Панна ІРЕНА ГОРБАТЮК

Контестовий Комітет Українського Визвольного Фонду влаштовує між українцями в цілій Канаді **ВЕЛИКИЙ КОНТЕСТ,** який закінчиться дня 28 березня 1958 року. До змагання станули 7 контестантів: **Тетяна Ґрай, Анастасія Теребуш, Маруся Лазор, Маруся Яворська, Ольга Кальба, Орест Віндик і Ірена Горбатюк.**

Контестовий Комітет під проводом п. С. Віндика з Торонта просить і Вас особисто взяти активну участь у тому контесті. Всі засоби, що збереться при помочі контесту, повністю призначені на поміч визвольній акції України і будуть передані туди через Крайовий Комітет Українського Визвольного Фонду. Кожний з Вас може призначити свій даток для того контестанта, який йому найбільше до вподоби. Датки, що прийдуть без призначення, будуть розділені по рівній частині між всіми контестантами. Сподіємось, що вам залежить на тому, щоб Україна стала вільною і що ви на ту ціль перешлете свій даток на адресу голови Контестового Комітету:

Mr. S. WINDYK
P. O. Box 38, Adelaide St. Stn.
Toronto, Ont.

ПРО ДОБРЕ ВИХОВАННЯ

Як до вас прийде в гості хтось із дитиною, не старайтеся накидати дитині своїх ідей, дозволяти їй робити все, що їй тільки прийде до голови, настоювати, щоб вона їла більше, як це їй можна вдома, або пробувала те, на що мама завжди не дозволяє.

Очевидно не треба й дитини іґнорувати. Навпаки, їй муситься трактувати як своєрідну індивідуальність і шанувати одночасно всі засади й методи, якими батьки її виховують, хоч би в душі ви з ними зовсім не погоджувалися.

Дуже нетактовно є вживати в присутності дитини замаскованої, або чужої мови, щоб у той спосіб вилучити її з розмови. Це власне розбуджує у дитини цікавість і насторожує всю її увагу. Найкраще оминати всіх драстичних тем, а як вже конечне є сказати щось поза діяпазоном дитячого думання, тоді треба говорити це зовсім звичайно, нормально, а до дитини звернутися час-до-часу з якимось питанням, що торкалося її дитячого світу.

Вимагати, щоб дитина сиділа непорушно за столом — це абсурд. Одначе, щоб мама дозволяла дитині лазити по меблях, по столі, доторкати всіх предметів, словом — підпорядкувала всіх під своєрідну тиранію свого малого любимця — це також дуже а дуже некоректно.

"ТИ" ЧИ "ВИ" ДО БАТЬКІВ?

Запитання Вп. Лесі Є. Пришляк, Ст. Кетеринс, Онт.: Недавно я натрапила на дискусію про правильне відношення дітей до батьків. Виринуло питання як діти мають звертатися до батьків — через "ти" чи "ви". Були різні погляди. Я рішила звернутися з цією справою до вас. Прошу написати нашим жінкам котра форма вислову правильна.

Відповідь: На це немає якогонебудь вирішеного закона. Воно встановляється само зі себе, залежно від відношення між батьками й дітьми.

В книжках і повістях часто натрапляємо на місця, з яких видно, що в різних епохах родинне життя мало свою чітко визначену систему, в якій кожний член родини мав свою питому лінію і її мусів придержуватися.

Одначе і тоді траплялося, що хтось, під впливом свого теплого, спонтанно-люблячого серця, виламлювався з холодної, часами дуже патріярхальної специфіки свого середовища, і — закинувши матері руки на шию — лебедів у щасливій екстазі: "Мамусю, **ти** моя найдорожча", а не **"ви"**.

Мені здається, що батьки можуть самі вирішити, чи їхні діти повинні до них звертатися через **"ви"** чи через **"ти"**. Хай, зрештою, запитаються свого серця.

Віра Ке.

УКРАЇНСЬКИЙ ЖІНОЧИЙ СОЮЗ У ВІДНІ

Український Жіночий Союз у Відні після свого 19-літнього немов летаргічного сну, знову розпочав свою діяльність відкриттям Українського Жіночого Клюбу Культури, який має за ціль: плекання товариського життя у віденській громаді, пропаґування і плекання української культури та підготовку молодого жіночого покоління до громадської праці та вщіплювання повинности праці в жіночих українських організаціях.

На відкриття в прекрасно прибраній залі Ракош, Шауфлерштрассе 6, зібралося численне українське товариство, коло 90 осіб.

В програму цієї імпрези входили реферат, вечеря з національними стравами, яку приготовили самі членки УЖС та виступи дітей. Вечір відкрила голова УЖС, д-р Прісневська-Зощук. Український Жіночий Союз того вечора гостив у себе провідницю українських жінок католичок на терені Західньої Европи, проф. Марію Томашівську з Мюнхену, яка прибула на короткий час до Відня після своєї участи, як делеґатка на Світовому Конґресі Світського Апостоляту в Римі. П-і д-р І. Прісневська-Зощук коротко накреслила напрямні цього клюбу та започаткувала його працю виголошенням реферату на тему: "Ідеологічні позиції і завдання Українського Жіночого Союзу".

ВРАЖЕННЯ З ПОДОРОЖІ ПО ЕВРОПІ

(Продовження з стор. 10)

мимохіть сповнюють людину великою набожністю та вірою в чудеса Матері Божої.

Недалеко печери є скала, з якої випливає джерельна вода. Присутні набирають її у свої посудини, а оподалік є купіль, де занурюють хворих. На гору провадить Хресна дорога, а на вершку хрест Розп'яття освітлений в ночі виглядає мов би на небі. Довкруги розміщені готелі та крамниці з релігійними пам'ятковими речами. Доїзд до Люрду вможливлений автобусами та залізницями.

В четвер ми пішли до церкви помолитися за страждаючу Україну, перейшли Хресну дорогу та вибрались у дальшу дорогу до Італії. Ввечері прибули до Вентиміля. Погода химерна, дощ та мряка в горах, а на долах світить гарне сонечко. По нічній подорожі ми приїхали до Монако, міста туристів. В горах чудові білі доми, а довкруги різні тропічні дерева, пальми, олеандри, кактуси й багато інших квітів — тих усіх, що ми плекаємо у вазонках. Оглянули одверті під голим небом ринки з харчами та мануфактурою. Завважили також подіравлені гарматніми стрілами будівлі — спадщину війни. Над морем пальмові парки, що при заході сонця виглядають неначе рай...

Того самого дня ми виїхали в дальшу дорогу, а в суботу вранці прибули до Риму. На станції великий рух. Ми всіли до трамваю та приїхали на площу св. Петра — цілі нашої подорожі — стрічі матері з сином, а сестри з братом. (Далі буде)

Організація Українок Канади

РОЗМОВА ЦЕНТРАЛЬНОЇ УПРАВИ ОУК ІЗ СВОЇМИ ВІДДІЛАМИ

Хвальні Управи, Дорогі Членки ОУК!

Останнім обіжним листом ч. 1. ми повідомили Вас, що наш альманах на викінченні. Це для нас всіх безумовно радісна вістка, бож праця над ювілейним альманахом ОУК продвожувалася понад два роки. Час праці вповні виправданий, бо альманах появиться як одне із найкращих видань на цьому терені.

В обіжнику був заклик до вас, як до кольпортерів ювілейного альманаха. Кольпортаж це тепер важна нам справа. Важна, бо кошти видання великі, їх треба сплачувати. Ми ждемо на замовлення, які без сумніву зголосять всі членки нашої Організації, а теж подбають про це, щоб члени Братніх Організацій і любителі української книжки закупили наш ювілейний альманах. Ціна одного примірника альманаха ОУК становить $6.00. Альманах виданий під кожним оглядом якнайкраще. Він має 500 сторін друку, багато ілюстрований світлинами із життя нашої Організації, дає точний перегляд історії наших Відділів, їх діяльности, в ньому цікаві статті, які характеризують цілість проблем Організації, дають яскраву картину праці і подій, що їх пережила Організація впродовж 25-ліття свого існування.

Наш альманах це дзеркало, в якому показаний образ життя і дії ОУК.

Управи Відділів! Збирайте передплати - замовлення ювілейного альманаха, пересилайте до ЦУ ОУК враз із грішми. Організованість кольпортажу поможе нам вирівняти наші довги за видання альманаха, тому зразу відкривайте акцію збирання замовлень і грошей на ювілейний альманах ОУК!

ЦУ ОУК жде на річні звіти наших Відділів. Досі прислали річні звіти такі Відділи: Реджайна, Руан, Саскатун, Лімінґтон, Вал д'Ор, Ошава, Ст. Кетеринс, Виндсор. Чому інші Відділи спізняються?

Просимо також, щоб нові Управи подавали адреси, на яку треба відсилати пошту (листи, обіжники) для Відділів.

ЦУ ОУК досі затвердила такі нові Управи наших Відділів: Гемилтон, Ст. Кетеринс, Ошава, Руан, Вал д'Ор, Лімингтон, Виндзор, Саскатун, Реджайна, Ванкувер, Торонто.

Деякі Відділи повідомили тільки про вибір Управи, але не надіслали повних списків нової Управи.

До всіх Відділів-довжників б'юджетів, ми вислали листи із докладним зіставленням довгів за б'юджети. Просимо вирівнювати.

—o—o—o—

З ДІЯЛЬНОСТИ ВІДДІЛІВ ОУК

ТОРОНТО, ОНТ.

З 35-ЛІТНЬОГО ЮВІЛЕЮ НА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЦІЛІ

Дня 2 серпня м. р. ввечері в авдиторії УНО члени УНО, членки ОУК, знайомі й приятелі відзначили по дружньому гарним прийняттям, довголітніх членів, п-во Штафірних, з нагоди їхнього 35-літнього ювілею подружнього життя.

Влаштованням зайнялася донечка Стася, при помочі пань — членок ОУК. Поважне число гостей прибуло, щоб звеличати цей небуденний день для ювілятів. По короткім привіті господині вечора, п. О. Заяцевої, о. Лавришин провів молитву, опісля привітав та зложив побажання своїм парафіянам з родинного села. Відтак слідували привіти. Замітні слова подяки від донечки Евстахії, а також її чоловіка та донечки. Від Центральної Украви Організації Українок Канади привіт і побажання зложила п. Заяцева. Від Відділу ОУК голова п. Шелестинська, від гостей п. Г. Вишневська, яка також передала дарунок, п. Ткачук. Покликані до слова п-во Штафірні дякували за дарунок, за труд ініціяторам, за честь та увагу до них. Заклик до збірки на організаційні цілі сказала пані П. Стефурак.

Панство А. Е. Штафірні

П-ву А. Е. Стафірним многих і благих літ прожити бажають члени і приятелі. **Членка ОУК**

З 35-ЛІТНЬОГО ЮВІЛЕЮ ПОДРУЖЖЯ НА НАРОДНІ ЦІЛІ

15 листопада 1957 р. в Авдиторії УНО відбулось прийняття для п-ва М. Т. Романишинів з нагоди їхнього 35-ліття подружнього життя. Підготуванням зайнялись донька, пані М. Яремко, О. Соя, К. Гуменюк і багато інших членок помагали в прийнятті. До гарно прибраних столів попросив гостей п. Іван Соя. На це родинне свято зійшлись членки ОУК, члени УНО, УСГ, односельчани і крияни. По молитві, що нею розпочато вечерю, приявних гостей привітала п.

О. Заяцева, яка була господинею прийняття. У честь ювілятів піднесено тост і гості заспівали їм многоліття.

По вечері привітали п-во Романишинів такі пані і панове: п. О. Заяцева, знаючи довгі роки п-во Романишинів, як ідейних і працьовитих членів нашої організації, що не жаліючи труду й жертв, помагають в чім можуть, головно пані Романишин за це належиться признання. Не дивно, що на їх родинне свято зійшлось так багато гостей. Від Центральної Управи ОУК привіт і щирі побажання сказала п. Софія Проців. Від Відділу сердечно повітала й побажала п. Є. Штафірна. Від УНО і УСГ п. С. Теребуш. Дякувала батькам донечка Ніна за виховання її і брата та за ту доброту, яку батьки для них мали й опіку та любов батьківську. Зять побажав їм усякого добра від себе, дружини, донечки та вручив дарунок і китицю рож. Дальші побажання складали: п. Катерина Ґолембська, з Виндсор, п. М. Бойко зо Скарборо, п. Марія Яремко, яка вітаючи ювілятів, передала найщиріші побажання від себе і своєї родини й від усіх присутніх гостей, як також передала дарунок на милий спомин. П. С. Теребуш завізвав гостей до збірки на народні цілі.

З черги покликані до слова п-во Романишини щиро й сердечно подякували ініціяторам цієї милої несподіванки за труд, а всім гостям за дарунок, за ту честь, яку для них зробили, що так гідно їх вшанували, так численно зійшлися і разом з ними провели це небуденне свято.

Щира подяка жертводавцям, а п-ву Романишинам бажають усі друзі прожити багато літ.

Членка ОУК

ВАЛ ДОР, КВ.

З НОВОРІЧНОГО ПРИЙНЯТТЯ НА "Ж. С."

На Новий Рік, 14-го січня ц. р. п-во І. і В. Приймак попросили до себе додому кілька родин, щоб спільно погоститися тай передати одні одним свої щирі побажання.

Перед вечерею п. М. Борсук підніс тост у честь господарів дому та попросив відспівати їм і їх родині "Многая літа".

Панство М. Т. Романишини

П-во Приймаки дуже гарно приймали гостей. Всі весело забавлялися, колядували та жартували. Під час забави п. Й. Ключковський завізвав до збірки на журнал "Жіночий Світ", якою зайнялась п. В. Гавдьо. Збірка принесла $5.50, за що складаємо всім жертводавцям щиру подяку, а п-ву Приймакам та їх родині бажаємо багато щастя, здоров'я і багато літ життя.

З ГОСТИНИ НА ОРГ. ФОНД

В день Різдва Христового, в дні 7 січня ц. р. п-во І. і О. Ключковські запросили кілька родин до себе додому, щоб спільно відсвяткувати цей великий день. Між гістьми була також сестра п. Ключковської, п. Стефанія Каплун з Монтреалу.

Перед вечерею п. М. Борсук завізвав, щоб усі присутні піднесли тост за здоров'я п-ва Ключковських і відспівали їм многоліття. П-во Ключковські щиро приймали гостей і дуже гарно погостили. Всі гарно забавлялися. Під час забави голова Відділу ОУК, п. Є. Борсук попросила присутніх, щоб з нагоди так гарної гостини перевести збірку на організаційний фонд. Збіркою, що принесла $6.00, зайнялась п. М. Смолій. Жертвували: по $1.00 — п-во І. О. Ключковські, п-і С. Каплун, п. Й. Ключковський, п-во М. і Є. Борсук, п-во І. В. Приймак, п-во І. М. Смолій.

Всім жертводавцям щира подяка за їх жертви, а п-ву І. О. Ключковським та їх родині бажаємо багато щастя, здоров'я і багато літ прожити.

М. Смолій

ВИНДСОР, ОНТ.

25-ЛІТТЯ ПОДРУЖНЬОГО ЖИТТЯ

Дня 12 лютого ц. р. відбулося в Українськім Національнім Домі прийняття з нагоди 25-літнього подружжя п-ва Івана і Люби Бриксів з Амгерстбурґ, Онт.

В 1933 році п. Іван Брикса одружився в Айтуна, Саск. з п. Любою Хміль. По короткім побуті в Айтуні вони перенеслися до Монтреалу, а в 1936 році перебралися до Амгерстбурґ, недалеко Виндсору, Онт., де перебувають по нинішний день.

Несподіваною гостиною для п-ва Бриксів зайнялася їх донька Надя зі своїм чоловіком Миколою Зіник. Ближча родина, куми та знайомі заповнили місця за приготовленими столами. Господар цього вечора, п. Олекса Косіковський, привітав усіх присутніх, коротко переповів ціль гостини, а відтак попросив о. М. Горошка до переведення молитви перед вечерею.

Найбільш зворушливим був момент, коли донька Надя припняла на грудях своїх батьків квіти та передала о. Горошкові перстені, які він поблагословив і вложив на пальці ювілятам. Іван Брикса, зворушений до сліз, сказав: коли ми женилися, перстенів не мали, бо тоді був такий час, що не було за що купити.

Отець Горошко переповів заслуги п-ва Бриксів, які незважаючи на великі родинні обов'язки, завжди знаходили ще час на громадську працю та ніколи не забувають про справи й добро своєї української католицької церкви. Привіти зложили ювілятам їх дружби, Петро Климчак і Василь Брикса. Далі зложили привіти сестри Катерина Мусій і Розалія Ґайовська, від УНО — Петро Мудрий, від ОУК — К. Ю. Яворська, а від Українських Католицьких Жінок пані Ф. Бучок, а з Амгерстбурґ пп. О. Тяжкий і А. Масний.

Отець Кутний сказав, що Бог обдарив ювілятів 12-ма талантами (дітьми), що сиділи навколо родичів при однім столі. Покликані до слова донька Надя і зять Микола дякували батькам за виховання, та передали дарунок від усіх присутніх. П. Брикса дякував усім щиро за несподіванку, за

пам'ять та за дарунки. Вкінці сказав: я не можу похвалитися великим маєтком, але я маю те, що другі не мають — дванадцятеро дітей. На залі рясні оплески.

З черги п. Люба Брикса подякувала за все своїм дітям, господиням та всім присутнім за влаштовану їм несподіванку.

Господар вечора попросив присутніх зложити з цієї нагоди жертви на українську пресу. Збірка принесла $49.00, яку розділено по рівній частині на "Новий Шлях", "Нашу Мету" і "Жіночий Світ".

П-ву Бриксам бажаємо, щоб Бог допоміг їм подружити всі діти, а самим дочекати до 50-літнього ювілею. **О. М. Косіковський**

РЕДЖАЙНА, САСК.

З ЮВІЛЕЮ НА "Ж. С."

Неділя, 23 лютого ц. р. буде незабутнім днем у житті п-ва Олекси і Марії Павлів. Їм влаштовано гарне прийняття з нагоди 25-ліття подружнього життя, та довголітньої організаційної праці. Перші ввійшли в хату їх колишній дружба та куми п-во Яцеві і принесли гарно вдекорований ювілейний торт.

Насамперед господар вечора п. Яців згадав про члена, бл. п. Федущака, якого ми втратили і попросив усіх встати з місць та хвилинною мовчанкою вшанувати його пам'ять.

Після вечері п. Яців підніс тост на честь ювілятів, а гості встали і відспівали їм многоліття. Голова Відділу ОУК і заступниця голови та кол. голова Філії УНО висловлювали п-ву Павлів своє признання за їх дотеперішній вклад праці для організації, що її членами вони є від самого початку та багато причинилися для її розбудови.

Покликані до слова ювіляти зі зворушенням висловили вдячність за цінний дарунок гостям та за звеличання їхнього родинного свята своєю присутністю. При нагоді родинного свята п-ва Павлів зложено $5.00 на пресовий фонд "Жіночого Світу". Щира подяка всім жертводавцям. **Присутня**

ПОДЯКА

Оцим шляхом складаю свою щиро-сердечну подяку за допомогу і вислови співчуття під час мого нещасливого випадку, коли я зламала праву руку в Монтреалі 17 листопада 1957 р.

Дякую п. Дмитрикові за першу поміч, д-рові Жукові за дбайливу опіку, п-ні Вірі Баніт і п-ні Марійці Дикій за піклування і відвідини в шпиталі. Дякую п-ву Марії і Костеві Баніт за опіку під час 4-денного побуту в іхньому домі та пп. І. Сербин, К. Роговському і П. Павлівському за відвідини і теплі слова розради, Управі Філії УНО в Монтреалі за турботи, які я спричинила своїм нещасливим випадком.

Також висловлюю щиро-сердечну подяку ЦУ і Відділові ОУК Зах. Торонта за моральну й матеріяльну допомогу й теплі слова розради, п-ву Романюкам, Данилякам і Зенчукам, пп. С. Романик, Г. Брода та всім членкам за пам'ять і всім, що співчували в моєму нещасті. Не менше щиро дякую Філії УНО Торонто-місто за пам'ять і матеріяльну допомогу.

Усім вище згаданим складаю ще раз мою найщирішу подяку. Хай Бог благословить Вас усіх і хоронить від несподіваних нещасливих випадків. **Тетяна Ґрай**

ПОДЯКА

Прибита важким горем по втраті свого дорогого сина Василя Гладуна, якому несподівана смерть перервала нитку життя в розквіті віку, повила глибоким смутком мене — матір, дружину, сина, брата й сестру, — хочу оцим подякувати всім тим, що поділили наше горе та помогли нам перенести цей великий удар.

Зокрема складаю щиру подяку Всч. оо. Тарнавському й Камінському за відправлення Служби Божої, панахиди й похорону та о. ігуменові Б. Слободі, ЧСВВ, за відправлення Богослужби за упокій душі бл. п. Василя, а хорові церкви св. Юрія за відспівання панахиди.

Дякую похоронному заведенню п. Смолика, "Меморіял Парк Лтд." за переведення похорону, пп. М. Орихівському, голові КУ МУН з Торонта, проф. Б. Боцюркові та д-р С. Дершкові, голові ПЕ УНО з Саскатуну, за прощальні промови.

Пані Іваник з Лойдминстер, п-і Горпині з Бетелфорд і моїм односелячанам з Саскатуну, п-ву Конопкам і п. Сологубові дякую за те, що не пожаліли труду та приїхали на похорон і піддержали нас у нашому горі.

Бл. п. Василь Гладун

Щиро дякую Філії УНО та Братнім Організаціям в Едмонтоні за їх вислови співчуття та поміч у ці сумні хвилини, як теж усім тим, що своєю участю в панахиді та похороні віддали останню шану Покійному.

Централям, Філіям УНО і Братнім Організаціям, "Новому Шляхові", співробітникам і приятелям та знайомим бл. п. Василя, що дали на заупокійні Служби Божі, надіслали вінки й квіти, кондоленційні телеграми, листи й картки — складаю глибоку й щиру подяку.

Нехай многострадальна Богородиця поможе нам перенести наш важкий біль, а Вас усіх, дорогі приятелі, нехай Всевишній своїми ласками винагородить за Вашу поміч і співчуття.

Горем прибиті

мати Ольга Гладун,
дружина Маруся і син Славко,
брат Володимир і сестра Маруся,
братова Славка і шваґер Володимир

ОСОБИСТЕ

З жалем довідуємося, що п. Марія Косіковська з Виндсору, активна членка ОУК і велика прихильниця "Жіночого Світу" — його третя королева — здобувши найбільше голосів в останньому контесті — перебула недавно операцію в одній з виндсорських лічниць.

З цього приводу висловлюємо п. Косіковській співчуття та бажаємо щиро-сердечно якнайскоршого і повного видужання. Ред.

Кутох любителів квітів

Запитання Вп. Пані Т. Назаренко, Детройт, Міш.: Маю гарну квітку, але не знаю її назви. Недавно я зауважила на листках паразити, що густо обсіли листок з одного і другого боку. Важко їх зауважити. Я їх дбайливо вимила водою, але за тиждень було їх знову повно. Посилаю вам листочки з паразитами і прохаю порадити що робити?

Відповідь: Дуже добре, що прислали листок. Є це Окоросток (Coccodea). Паразит-комаха з групи тих, що виссисують соки з різних ростин. Тіло їх покрито плескатим округлим або випуклим покрівцем.

Під тим покрівцем живе комаха, яка рухається дуже поволі, непомітно для ока. Самичка має дещо більший покрівець. Вона відкладає яєчка восени — 100 - 120 штук, накриває їх покрівцем, після чого гине. Яйця зимують, а на весні з них виходять личинки-хробачки дуже дрібненькі, які рухаються, лазять по листках, стеблах і корі ростин. В короткому часі ці личинки починають виділювати восковату теч, яка спочатку жовта, потім темніє і творить округлу, в інших видів подовгасту, грушкоподібну форму.

У вас є окоросток, що має назву Chionaspis salicis. Він дуже часто нападає на плекані квіти.

Найлегше знищити окорости ті, що є в стадії личинок і лазять. Дещо тяжче знищити тих, що сховані під покришкою (покрівцем).

Ваші заходи (миття, витирання) не дадуть належних вислідів, бо яєчка лишаться на листках і з них вийдуть личинки, які дозріють і далі паразити будуть поширюватися.

Я подаю вам два розчини, які дуже радикально знищать ваших шкідників, тільки треба повторити оприскування два-три рази.

І. розчин: Купіть 20 - 25 грамів 1.5% тютюнового екстракту і 45 грамів зеленого мила. Зелече мило називається по латині Sapo viridis і є в кожній аптеці (дрогерії). Крім того треба 40 грамів денатурованого або іншого спирту.

Приготовляйте так: візьміть пів літри гарячої води й розпустіть у ній мило, аж стане піна. Потім вливайте спирт і тютюновий екстракт.

Тим розчином треба оприскати за поміччю розпиляча, з помпою, як для фліта від мух. Краще ділає, коли розчин теплий (але не гарячий).

Можна цілу ростину понурити в цей розчин.

Другий спосіб: 20 грамів зеленого мила і 2 грами никотин сульфату і 20 грамів денатурованого спирту на 1 літр води.

Я подав міри в грамах, але можете заступити їх унціями (1 унція рівняється 28.3 грамам. Літр води має 1,000 грамів або 35.3 унцій).

В ЗДА і в Канаді є багато готових середників. Можна їх купити в кожному склепі з квітами.

Звичайно це буде значно дорожче, як розчин власного приготовлення. **Леонід Бачинський**

КУТОК ГОРОДНИЦТВА

ПРО ДУЖЕ ПРОСТІ СПОСОБИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОСТИН ВІД ПРИМОРОЗКІВ

Існує досить багато приладів, якими ранньою весною можна до деякої міри забезпечити тепло в ґрунті дорогим теплолюбним городним ростинам, як ось: огіркам, мельонам, кавунам, перцеві, помідорам та іншим. Забезпечення згаданих ростин теплом прискорює врожай їхніх їстивних частин. А що це має своє велике значення, то про те говорити не приходиться.

Із давно знаних приладів забезпечуючих ростинам тепло, згадаємо дорогі склянні дзвоники з ґулею на горі та ковпаки ("кльоші") з перґамінового паперу, зклені так, щоб не пропускали повітря. Тепер уже щораз дешевіючий целофан (селофейн) з успіхом може замінити малопрозорий перґаміновий папір. Але мінус склянних дзвоників і целофанових ковпаків є в тому, що в гарячі соняшні дні їх треба здіймати з ростин, бо в противному випадку ростини згинуть.

Для наших малих родинних городців подаємо нижче у вигляді малюночків способи мінімального забезпечення ростин теплом у відкритому ґрунті.

Орієнтаційні малюночки не потребують окремих пояснень.

Н.

Спосіб формування горбка — відро обсипане землею

Перекрій горбка з посадженою ростиною. На горі склянна шибка

Валок землі з рівцем, де ростуть ростини. Збоку рівця лежить мата

Поперечний перекрій валка землі з рівцем

Загальний вигляд горбка з ростиною накритою склом

КУХОВАРСЬКІ ПОРАДИ

КУРКА СМАЖЕНА В ПЕЧІ

2 малі молоді курки (по 2¼ ф.)
½ горнятка муки
1½ ложечки солі
2 ложечки паприки
¼ ложечки перцю
товщ до смаження (шортенінг)
¼ горнятка розтопленого масла
¼ горнятка бульйону, або сметани

Помиті й чистою вогкою стиркою витерті до суха курки покраяти на довільні кусники. Всипати муку, сіль, паприку й перець до паперової торбинки та все разом добре перемішати. Вкладати по два-три кусники курки до торбинки та потрясти, щоб добре покрити мукою, сіллю, паприкою і перцем. Повторити, аж усі кусники курки будуть покриті мучною мішанкою. В міжчасі розтопити товщ у грубій сковороді (пательні) так, щоб його було з пів цаля заввишки та присмажити в ньому всі частини курки. Вийняти з товщу та поскладати до низького посуду (ринки). Окремо сполучити розтоплене масло з бульйоном, або сметаною (можна й молоком) та полити зверху по кусниках курки. Пекти в середньо-гарячій печі при 350 ст. Ф. 40 хвилин, або поки м'ясо буде м'яке. Обернути раз, щоб усі части курки рівно зарум'янилися. Подавати на стіл з картопляним п'юре, горохом і морквою та приправленою зеленою салатою.

ҐУЛЯШ З БАРАНИНИ

М'яку частину лопатки (задньої ноги) покраяти в невеликі кусники, посипати сіллю і перцем до смаку та обсмажити в баранячому товщі (можна і в маргарині), підлити бульйоном, або водою та тушити на середньо-гарячому вогні одну до півтора години. Після цього влити розведену бульйоном мучну заправку, додати одну присмажену цибулю, бобковий листок і 2 - 3 ложки доброї квасної сметани. Можна готовити й без сметани.

На півдні готують цей ґуляш з червоною солодкою паприкою і додають ще й гострої паприки, яка невтралізує баранячий смак. В тій цілі додають ще й зубчик-два часнику.

ПАМПУШКИ

2 пачечки сухих дріжджів
½ горнятка літеплого молока
1 ложка цукру
3 цілі яйця
6 жовтків
¾ горнятка цукру
½ горнятка розтопленого масла
1 ложечка ванілі
втерта шкурка з одної помаранчі
1 ложечка солі
½ горнятка солодкої сметани
1 келішок руму
4 горнятка теплої муки (приблизно)

Розмочити дріжджі в молоці і додати ложку цукру. Відставити, щоб підросли. Вбити яйця і жовтки на піну. Додавати цукор малими частинами і вбивати. Домішати розтоплене масло й разом вбивати. Додати дріжджі і решту складників крім муки та добре разом вимішати. Всипати муку (тісто має бути вільне) і добре вимісити, накрити та поставити в тепле місце, щоб тісто підросло. Коли тісто виросте, ще раз помісити і знову відставити в тепле місце. Коли підросте, виложити на посипану мукою стільницю, розтачати завгрубшки малого пальця і накладати на половину розтачаного тіста в невеликих відступах мармеляду (ґусту) яку хто любить, смажену рожу, приготований мак або інше варення чи зі сливок повила. Прикрити другою половиною тіста і викраювати склянкою пампушки (по підвищенім тісті начинкою можна буде пізнати, де саме треба склянкою витинати). Складати готові пампушки на підсипану мукою стільницю і прикрити, щоб підросли. Смажити в кип'ячім смальці. До смальцю додати кусник обібраної картоплі, щоб тісто не горіло. Вийняти з товщу і класти пампушки на папір. Посипати зверху спорошкованим цукром, просіяним через ситко. Добрі.

Подала **Ф. Б.**

ПОМАРАНЧЕВИЙ ПУДІНҐ

сік з 3-4 свіжих соковитих помаранч
3 яйця
¼ - ½ горнятка цукру (як хто любить)
12 бішкоптів (лейді фінґерс)
¼ горнятка цукру
солодка сметана

Вбити легко жовтки з яєць вилками, додати цукор і сік та варити на кухні, аж маса добре згусне, мішаючи ввесь час, щоб не пригоріла. Окремо вистелити посудину бішкоптами та полити зверху помаранчовою масою. Поставити на ніч до холодільника, щоб стужіло. На другий день вбити білки з ¼ горнятком цукру, наложити зверху на масу та зарум'янити в печі при 350 ст. Ф. Їсти холодне з густою солодкою сметаною.

ВАРЕННЯ З СУХИХ МОРЕЛІВ І АНАНАСІВ

1 ф. сухих морелів (абрикосів — "епрікатс")
4 горнятка кип'ячої води
6 горняток білого цукру
1 велика пушка (кен) покришених ананасів (пайнепл)

Помиті морелі намочити в кип'ячій воді та залишити на ніч. Вранці варити в тій самій воді поки зм'якнуть. Додати цукор і ананаси та варити на легкому вогні аж варення згусне — пів години або й більше. Смачне до припеченої ґрінки з хліба.

ПРЕСОВИЙ ФОНД "ЖІНОЧОГО СВІТУ"

Відділ ОУК, Содбури, Онт. $25.00
Український Золотий Хрест, Відділ ч. 14, Детройт, Міш. 15.00
Відділ ОУК, Торонто, Онт. (з поминок по бл. п. М. Самець) 10.00
Відділ ОУК, Вал Дор, Кв. (з гостини в п-ва Приймаків) 8.50
О. Заяцева, Торонто, Онт. 5.00
А. Божок, Бронте, Онт. 2.00
О. Ковальська, Гефорд, Саск. (коляда) 2.00
М. Косіковська, Виндсор, Онт. (коляда) 2.00
К. Мисик, Діпа, Ман. (коляда) 2.00
І. Суховерська, Едмонтон, Алта. (коляда) 2.00
А. Чарний, Монтреал, Кв. (коляда) 2.00
І Вітів, Джеймставн, Онт. (коляда) 1.50
О. Добровольська, Ню Йорк, Н. Й. (коляда) 1.50
З Залуга, Детройт, Міш. 1.50
С. Коваль, Джеймставн, Онт. (коляда) 1.50
С Петришин, Форт Віліям, Онт. 1.50
Л. Вітик, Кінґстон, Онт. 1.00
К. Геврик, Вінніпеґ, Ман. 1.00
С. Голод, Торонто, Онт. 1.00
К Горбачевська, Монтреал, Кв. 1.00
М. Ґадовська, Кінґстон, Онт. 1.00
С. Дзюндзюра, Бристол, Па. (коляда) 1.00
А. Кельман, Бурлемак, Кв. (коляда) 1.00
М. Кельман-Гайдукевич, Брентфорд, Онт. (коляда) 1.00
І. Кунців. Филаделфія, Па. (коляда) 1.00
О. Ольхова, Торонто, Онт. (коляда) 1.00
С Савчук, Торонто, Онт. (коляда) 1.00
М. Слюзар-Листок, Торонто, Онт. (коляда) 1.00
К. Пашко, Левак, Онт. .... .50
А. Сакне, С. Кетеринс, Онт. .... .50

(Далі буде)

Всім жертводавцям щира подяка від Адміністрації "Ж. С."

ГЛЯНЬТЕ

на Вашу адресу на журналі. Там є подана дата, доки заплачена Ваша передплата за "Жіночий Світ". Якщо вона вже вийшла, не чекайте на окрему пригадку, але вишліть передплату **негайно** самі.

ДУЖЕ ПРОСИМО І НАПЕРЕД ДЯКУЄМО.

Адміністрація "Ж. С."

LEBEL ET FILS AND SON
CLEANERS
Безпечне переховування хутер і плащів
142 Eyre Street
Phone: O.S. 39535 Sudbury, Ont.

Бажаємо Вам поступу
ПАКЕТ І СИНИ
J. T. PAQUETTE & SON'S LTD.
Sudbury, Ont.

Побажання від
JACKSON & BARNARD
ПОХОРОННЕ ЗАВЕДЕННЯ
і
АМБУЛЯНСОВЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ
Sudbury, Ont.

Дай Вам Боже успіхів, українські жінки!
RODGER MITCHELL, M. P.
Sudbury, Ont.

- У хутрянім бизнесі понад сорок років

A. LAFRANCE & SONS LIMITED

- Вирібники хутер
- Запевнене приміщення тривалого переховування хутер

Sudbury, North Bay, Sault Ste Marie

BANNON BROS
МЕБЛІ • ФІРАНКИ • ПЕЧІ
ХОЛОДІЛЬНИКИ • ЛІНОЛЕУМ • КАРПЕТИ
ТЕЛЕВІЗІЯ
Sudbury, Ontario Ph. OS 44243

ПИЙТЕ SILVER FOAM НАПИТКИ
"КОЛА - ОРЕНДЖ - ЛЕМОН"
Sudbury, Ont.

Бажаємо поступу!
J. E. BLAIS JEWELLERS LIMITED
73 Elm St. E.
SUDBURY, ONT.

УКРАЇНЦІ В НІКЕЛ БЕЛТ (Nickel Belt)!

У дні 31-го березня, 1958 р. всі голосуйте на

А. ФАЛСЕТТА

А. ФАЛСЕТТА НАМ ДОБРЕ ВІДОМИЙ ГРОМАДСЬКИЙ ДІЯЧ. ВІН МАЄ ВЕЛИКУ ПРАКТИКУ В ГРОМАДСЬКІЙ РОБОТІ.

Отже голосуйте на

A. FALZETTA | X

NICKEL BELT, ONT.

За інформаціями вдавайтесь до Головного Офісу: 22 Elm St. East
Phone OS 4-6407
SUDBURY, ONT.